

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2019**

תוכן העניינים

עמוד	תמצית דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2019
1-1	דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 30 בספטמבר 2019 :
2-1	דוח סקירה
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקרים):
2-3	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים
2-4	תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים
2-7	תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים
2-10	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים
2-13	באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
2-73	נספחים לתמצית דוחות ביניים מאוחדים :
	נספח א' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה
3-1	נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה
4-1	דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

דוח הדירקטוריון

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2018, אשר פורסם ביום 31 במרץ 2019 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. החברה יחד עם החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה") פעילה, בעיקר, בתחומים הבאים:

בתחומי הביטוח השונים פועלת החברה באמצעות החברות הבנות: הראל חברה לביטוח בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל ביטוח"); Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I (בשליטה בשיעור של 94%) ("Interasco"), הפועלת ביוון בתחום הביטוח הכללי; Turk Nippon Sigorta A.S (בשליטה מלאה) ("Turk Nippon"), הפועלת בטורקיה, בססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ (מוחזקת בשיעור של 50%) ("בססח") ואי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

בתחום חיסכון ארוך הטווח פועלת החברה באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן: הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל (לפרטים נוספים אודות השינוי המבני בהראל פנסיה וגמל ראה סעיף 2.1.11 להלן); קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק"); לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

בתחום השירותים הפיננסיים ושוק ההון - באמצעות החברה הבת הראל פיננסיים בע"מ ("הראל פיננסיים") (בשליטה מלאה) והחברות הבנות העיקריות שלה: הראל קרנות נאמנות בע"מ ("הראל קרנות נאמנות") - חברה לניהול קרנות נאמנות; הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ ("הראל פיננסיים השקעות") - בעלת רישיון ניהול תיקים ומבצעת פעילות ניהול תיקי השקעות; הראל מסחר מדדים בע"מ - חברה שתפקידה עשיית שוק לקרנות הסל המנוהלות בהראל קרנות נאמנות; אלפא טק ניהול השקעות בע"מ, בעלת רישיון ניהול תיקים, המנהלת השקעות לקרנות המונפקות על ידי הראל קרנות נאמנות, באמצעות מודלים ממוחשבים; הראל פיננסיים אלטרנטיב נדל"ן בע"מ, שהינה חברה המשמשת כשותף כללי בשותפות הראל אלטרנטיב נדל"ן, שותפות מוגבלת הרשומה בארצות הברית; הראל פיקדון סחיר בע"מ, שהינה חברה שהנפיקה אגרות חוב המגובות בפיקדונות.

פעילותה של החברה עצמה הינה בניהול, פיקוח ובקרה על החברות הבנות, תכנון שוטף של פעולות הקבוצה ויזום מהלכים והשקעות הן במישרין והן באמצעות חברות הקבוצה.

1.2 בעלי המניות בחברה

נכון למועד פרסום הדוח, יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") מחזיקים בכ- 49.49% מזכויות ההצבעה ומהון המניות המונפק של החברה.

ההחזקה של בעלי המניות בחברה הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.ן.

1.3 הטמעת האסטרטגיה ושינוי מבני בהראל ביטוח

בשנים האחרונות יושמה באופן מוצלח התוכנית האסטרטגית של החברה, המבוססת על פיתוח יכולות הדיגיטל של החברה תוך ניתוח הדאטה הקיימת בחברה, באופן שהחברה הטמיעה בכל תחומי פעילותה כלים ותהליכים דיגיטליים מתקדמים, מתוך ראייה של צורכי הלקוח. לאור השינויים במאפייני הצריכה של הלקוחות, הפעילות ברשתות החברתיות והאופן שבו הלקוחות מתקשרים וצורכים מידע, קיימה החברה תהליך אסטרטגי, במסגרתו הוחלט על ביצוע קפיצת מדרגה נוספת, המהווה המשך טבעי ליכולות שפותחו על ידי החברה, שעיקרה התמקדות בלקוחות השונים, צרכיהם ומאפייניהם, בכל המגעים של הלקוח עם החברה ועם סוכני החברה: פיתוח מוצרים מותאמים לצרכים הספציפיים של לקוחות ספציפיים וחיזוק הקשר עם הלקוח ומתן שירות מותאם לצרכיו, וזאת בדגש על תהליכים טכנולוגיים מתקדמים.

כחלק מהטמעת האסטרטגיה כאמור, ביום 30 באוקטובר 2019 אישר דירקטוריון הראל ביטוח, שינוי מבני בהראל ביטוח. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של החברה מיום 30 באוקטובר 2019 (אסמכתא: 01-092178).

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים בתקופת הדוח

2.1.1 דירוג מעלות

לעניין אשרור דירוג מעלות לחברה הבת - הראל ביטוח - ראה באור 6' בדוחות הכספיים.

2.1.2 הארכת תשקיף מדף

לעניין הארכת תשקיף המדף של החברה הנכדה - הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ ("הראל הנפקות") - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.3 הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות

לעניין הנפקה של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות בדרך של דוח הצעת מדף – ראה באור 6' בדוחות הכספיים.

2.1.4 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות

ביום 31 במאי 2019 בוצע פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ג') שהונפקו על ידי הראל הנפקות, וזאת בהתאם להחלטה מיום 29 באפריל 2019 של דירקטוריון הראל הנפקות.

2.1.5 אסיפה כללית שנתית

ביום 4 ביוני 2019 התקיימה אסיפה כללית שנתית של החברה, שעל סדר יומה היו הנושאים הבאים:

(1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2018; (2) מינוי רואה חשבון מבקר לשנת 2019 והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרו; (3) מינוי מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה, אשר אינם דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה (יאיר המבורגר, גדעון המבורגר, בן המבורגר, יואב מנור, דורון כהן, יוסף צ'חנובר ואלי דפס). האסיפה הכללית אישרה את כל הנושאים שהיו על סדר יומה.

2.1.6 חלוקת דיבידנד
לעניין החלטה מיום 29 באפריל 2019 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 20 במאי 2019 - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.7 התקשרות עם נכדו של בעל השליטה בחברה
לעניין התקשרות החברה הבת - הראל פיננסיים, בהסכם העסקה עם נכדו של מר יאיר המבורגר, שהינו מבעלי השליטה בחברה - ראה באור 7' לדוחות הכספיים.

2.1.8 חלוקת דיבידנד
לעניין החלטה מיום 14 ביולי 2019 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 30 ביולי 2019 - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.9 פרסום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה
לעניין פרסום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" והשפעותיו על הדוחות הכספיים של החברה - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.10 פסק דין של בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין
לעניין פסק דין של בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין - ראה דיווח מיידי של החברה מיום 11 באוגוסט 2019 (אסמכתא: 2019-01-068616) וכן באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.11 שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל
לעניין אישור השינוי המבני על ידי דירקטוריון החברה - העברת הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומיד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בהראל פנסיה וגמל לחברה - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.12 עדכון מדיניות תגמול גופים מוסדיים
לעניין עדכון מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה - ראה סעיף 4 להלן וכן באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.13 ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה
לעניין הארכת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

2.1.14 השפעות של ירידת עקום ריבית
לעניין השפעות של ירידת עקום הריבית על התוצאות בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019, וברבעון השלישי של שנת 2019 - ראה באור 9 בדוחות הכספיים, סעיף 2.5.1 להלן ודיווח מיידי של החברה מיום 6 בנובמבר 2019 (אסמכתא: 2019-01-095028).

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה ואירועים לאחר תקופת הדוח

- 2.2.1 הטמעת האסטרטגיה ושינוי מבני בהראל ביטוח
לעניין הטמעת אסטרטגיה ושינוי מבני בהראל ביטוח - ראה סעיף 1.3 לעיל.
- 2.2.2 הקמת חברת "המצפן" – שותפים לדרך בע"מ ("המצפן") והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקה למכירת מניות החברה בהמצפן.
לעניין הקמת חברת המצפן והתקשרות למכירת 10% ממניות החברה בהמצפן למנכ"ל החברה - ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.3 אישור עקרוני לביצוע הנפקה של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות וקבלת דירוג מהחברה המדרגת.
לעניין אישור עקרוני להנפקה של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה יז') באמצעות הראל הנפקות בדרך של דוח הצעת מדף ולעניין קבלת דירוג להנפקה כאמור – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.4 אישור עקרוני לביצוע הרחבה של סדרה קיימת של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות.
לעניין אישור עקרוני לביצוע הרחבה של סדרה קיימת של אגרות חוב (סדרה יד') באמצעות הראל הנפקות בדרך של הרחבת סדרה – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.5 המשך ירידת עקום הריבית
לאחר תקופת הדוח ועד סמוך למועד פרסומו, נמשכה הירידה של עקום הריבית, דבר העשוי לגרום לגידול נוסף בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, המשך ירידה של עקום הריבית עשוי להשפיע לחיוב על שוויים של הנכסים הפיננסיים של החברה באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות הצפויות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות – ראה גם באור 10 בדוחות הכספיים וכן סעיף 2.5.1 להלן. המשך ירידה של עקום הריבית צפוי להשפיע גם על יחס כושר הפירעון של החברה.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

2.3.1 כללי

תמונת המקרו של הכלכלה העולמית ברבעון השלישי של 2019 מראה שהסיכונים הנשקפים לכלכלה העולמית התגברו בעיקר לנוכח "מלחמת הסחר" בין ארה"ב לסין, אי הוודאות לגבי פרישת בריטניה, המתרחשות במפרץ הפרסי והחשש להאטה בסין. קרן המטבע הבינלאומית עדכנה את תחזיות הצמיחה העולמית כלפי מטה.

בשווקים הפיננסיים נמשכה הירידה בתשואות האג"ח הממשלתיות, גם על רקע העמקת ההרחבה המוניטרית במשקים השונים.

בארה"ב האינפלציה עלתה, שוק העבודה נותר חזק וכך גם הצריכה הפרטית. אך הפעילות בענף התעשייה המשיכה להיחלש, סנטימנט החברות נחלש והאינדיקטורים האחרונים מצביעים על צמיחה מתונה יותר ברבעון השלישי של 2019. ה-FED הוריד את הריבית פעמיים במהלך הרבעון לטווח של 1.75%-2.0%.

באירופה הצריכה הפרטית נותרה יציבה אך הייצור התעשייתי המשיך להתכווץ ומעיב בעיקר על כלכלת גרמניה מוטת התעשייה, האינדיקטורים האחרונים מצביעים על האטה בצמיחה ברבעון השלישי.

האינפלציה בגוש האירו נותרה נמוכה וה-ECB הפחית את הריבית ב-0.1 נק' אחוז, ונקט בצעדי הרחבה משמעותיים נוספים.

2.3.2 הצמיחה בסין הוסיפה להתמתן והשלכות מלחמת הסחר וההאטה בקצב הצמיחה הביאו את הממשל להמשיך בצעדי הרחבה מוניטריים.

2.3.3 התפתחויות במשק הישראלי

לפי האינדיקטורים הראשוניים הצמיחה ברבעון השלישי של 2019 האיצה ל-4.1% בשיעור שנתי.

שיעור האבטלה ירד ל-3.7% ברבעון השלישי של 2019, אך זאת במקביל לירידה בשיעורי ההשתתפות והתעסוקה.

2.3.4 שוק המניות

בסיכום הרבעון השלישי של 2019 מדד MSCI העולמי עלה ב-0.7% אך המדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב-4.1%. במהלך אותה התקופה בישראל, מדד ת"א-125 עלה בשיעור של 3.2% ומדד ת"א-90 עלה בשיעור של 9.2%. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.4 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון השלישי של 2019, עלייה של כ-1% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

2.3.5 שוק איגרות החוב

במהלך הרבעון השלישי של 2019 מדד האג"ח הכללי עלה ב-2.6%, באותה התקופה מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-3.5% ומדד אג"ח קונצרני עלה ב-1.4%. במהלך הרבעון השלישי של 2019, מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על 3.7 מיליארד ש"ח, עלייה של 13% בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

2.3.6 קרנות נאמנות

ברבעון השלישי של 2019, קרנות הנאמנות רשמו גיוסים נטו של כ-5.8 מיליארד ש"ח. בלטו לשלילה קרנות הנאמנות המתמחות בחו"ל אך נרשמו גיוסים בקרנות המתמחות באג"ח.

2.3.7 שוק המט"ח

במהלך הרבעון השלישי של 2019 התחזק השקל ב-4.4% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל; ייסוף של 2.4% מול הדולר, 5.3% מול הפאונד ו-6.3% מול האירו. הגורמים העיקריים להתחזקות השקל היו הגידול בעודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים, לצד הציפייה לתחילת יצוא הגז וצירופה הצפוי של ישראל למדד האג"ח הבינלאומי.

2.3.8 אינפלציה

על פי המדד האחרון הידוע בסוף הרבעון (אוגוסט), מדד המחירים לצרכן ירד ב-0.7% במהלך הרבעון השלישי של 2019 (יוני-אוגוסט), והאינפלציה ב-12 החודשים האחרונים עד אוגוסט 2019 הסתכמה ב-0.6%, מתחת ליעד האינפלציה. סעיפי ההלבשה והנעלה, והירקות-והפירות היו התורמים העיקריים לירידה במדד במהלך הרבעון השלישי של 2019.

2.3.9 ריבית בנק ישראל

ריבית בנק ישראל נותרה ללא שינוי בשיעור של 0.25% גם במהלך הרבעון השלישי של 2019.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של הקבוצה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

2.4.1.1 חוזרים

2.4.1.1.1 ביום 8 בספטמבר 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון החוזר המאוחד: הוראות לעניין השקעה בהלוואות באמצעות צד שלישי, הקובע כי תקרת ההשקעה המוגדלת בהלוואה שהחיתום בה מבוצע על ידי צד שלישי שהוא בנק (5 מיליון ש"ח) תחול גם לגבי הלוואות שהחיתום בהן מבוצע על-ידי בעלי רישיון מורחב למתן אשראי, למתן פיקדון ואשראי או להפעלת מערכת תיווך באשראי. הוראות החוזר יחולו על כל גוף מוסדי החל מיום הפרסום.

2.4.1.1.2 ביום 16 ביולי 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו שירות ללקוחות גופים מוסדיים-תיקון, המוסיף הוראות פרטניות שנועדו לשפר את טיב השירות הניתן ללקוחות על ידי הגופים המוסדיים, וביניהן, חובתו של גוף מוסדי, המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לתת מענה אנושי מקצועי ללקוח תוך 5 דקות מסיום הנתב (עם אפשרות חריגה, ממשך הזמן כאמור, לכל היותר ב-10% מהפניות בממוצע שנתי). הוראות החוזר יחולו על כל גוף מוסדי למעט קופת גמל מרכזית לפיצויים אשר העמית היחיד בה הוא הבנק וקופת גמל מרכזית לקצבה, החל מתשעה חודשים מיום הפרסום, למעט ההוראה לעניין זמני המענה שתחילתה מיום 25 ביולי 2019.

2.4.1.2 טיוטת חוזר

ביום 24 באוקטובר 2019 פורסמה טיוטת עמדת ממונה שעניינה השקעה בחברות אינשורטק, המציעה קווים מנחים למתן אישור הממונה לשליטה של מבטח או לאחזקתו בשיעור של יותר מ-20% בתאגיד שמטרתו ביצוע השקעה במיזמי אינשורטק, וביניהם כי ההשקעה תבוצע מכספי הנוסטרו של המבטח בלבד, סך גובה ההשקעה הכולל של המבטח לא יעלה על 100 מיליון ש"ח או 1% מסך נכסיו (הנמוך מבניהם) וכי תאגיד האינשורטק ישקיע בפעילות טכנולוגית או דיגיטלית אשר משיקה באופן ישיר לתחומי הפעילות של המבטח ועולה בקנה אחד עם האסטרטגיה שלו.

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 חוזרים

2.4.2.1.1 ביום 6 בנובמבר 2019 פרסם הממונה חוזר אשר כותרתו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורות לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה". לחוזר נלווה נייר עמדה אשר מעדכן את ההנחות הדמוגרפיות העומדות בבסיס הערכות לעניין מקדמי קצבה במועד פרישה בפוליסות ביטוח חיים ובקרנות הפנסיה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1.9 לעיל.

2.4.2.1.2 ביום 1 במאי 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הקובע הוראות בדבר שיווק תכניות לאובדן כושר עבודה וחובת בירור פרטים, מסירת מידע ומילוי מסמך הנמקה וכן חובה לעדכון כיסוי הנרכש אגב קופת גמל, כך שהעלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שנרכשו במסגרת ואגב קופת הגמל, לא יעלו במהלך תקופת הביטוח על 35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים (ביום 7 באפריל 2019, נדחה מועד תחילת הוראה זו ליום 1 בנובמבר 2019). בד בבד, פרסם הממונה תיקון לחוזר קווים מנחים לעניין תכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הכולל הוראות נוספות בדבר שיווק כיסויים ביטוחיים לעמיתים בקרנות פנסיה והרחבת הכיסויים הביטוחיים שמבטח רשאי להציע.

2.4.2.2 טיוטת חוזר

ביום 3 במרץ 2019 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה העברת כספים בין קופות גמל- תיקון, המציעה לקבוע הוראות לעניין אפשרות פיצול מרכיבי החיסכון הפנסיוני, בעת העברת הכספים מקופת ביטוח לקופת גמל שאינה קרן פנסיה, על ידי השארת הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה בקופה המעבירה.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 חוזר

ביום 19 בפברואר 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי- תיקון, הדוחה את מועד התחילה של החוזר באותו הנושא, לעניין ביטוח נסיעות לחו"ל, ליום 1 במאי 2019.

2.4.3.2 טיוטת חוזר

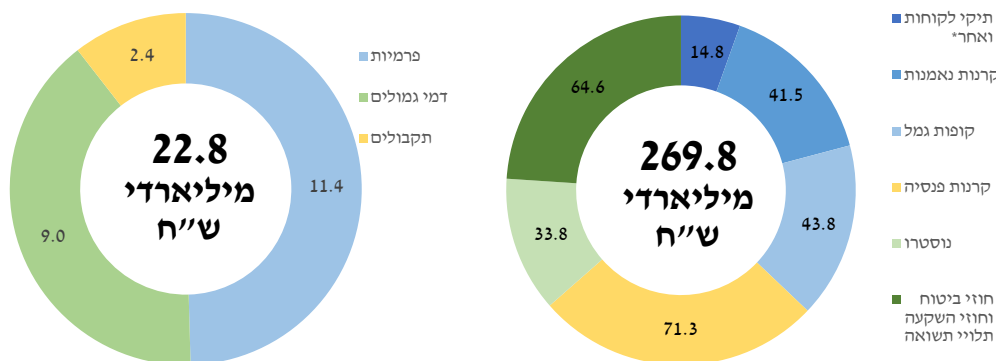
ביום 7 ביולי 2019 פרסם הממונה טיוטת חוזר שעניינה תיקון הוראות החוזר המאוחד- שער 6 חלק 3 פרקים 2, 3 ו-4 – ביטוח תאונות אישיות, המציעה לקבוע הוראות שמטרתן להסדיר את ענף תאונות אישיות. במסגרת הטיוטה מוצע לקבוע, בין היתר, כי שיווק כיסוי בגין תאונה יימכר בפוליסה ייעודית לתאונות אישיות בלבד, אשר תכלול רובד בסיסי של כלל הכיסויים (מוות, נכות צמיתה, שברים, ימי אשפוז וימי מחלה); הגדרה אחידה ל"תאונה"; תקופת ביטוח שלא תעלה על שנתיים ותתחדש לבקשת המבוטח ברצף ביטוחי; הוראות אודות אופן הצירוף לפוליסה, ובהן כי שיווקה ייעשה ישירות על ידי חברת ביטוח או בעל רישיון בלבד, ושלא אגב מכירת ביטוח אחר או פעולה אחרת, וכי לצורך יישוב תביעת נכות בפוליסה, חוות דעת מטעם המוסד לביטוח לאומי הקובעת נכות, תהא חוות הדעת הקובעת אלא אם בדיקת רופא מומחה מטעם החברה תסתור את ממצאה.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

ביום 8 באוגוסט 2019 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין בע"א 3751/17 המאגר הישראלי לביטוחי רכב נ"י פלוני, ("ההליך המשפטי"), אשר עניינו היה בשאלת הצורך להתאים את שיעור ריבית ההיוון בנזיקין לזה שנקבע בתיקון לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח - 1978 ("תקנות הביטוח הלאומי"), אשר נכנס לתוקף ביום 1 באוקטובר 2017 והפחית את ריבית ההיוון הקבועה בתקנות מ-3% ל-2% במסגרתו נקבע כי שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזקי גוף בנזיקין ימשיך לעמוד על 3%, זאת עד להכרעה אחרת של המחוקק, ואלא אם יוכח צורך בשינוי בהתאם למנגנון, אשר הוצע לשם כך בדו"ח הוועדה לבחינת ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין ("הדו"ח ו"הוועדה"), אשר מונתה לצורך גיבוש עמדת המדינה בנושא בעקבות התייצבות היועץ המשפטי לממשלה בהליך המשפטי, ואשר לפיו מדי שנתיים תיבדק התשואה המתקבלת מהשקעה באג"ח קונצרני AA לתקופה של 25 שנים, וככל שהבדיקה תצביע על חריגה של למעלה מאחוז לכיוון מסוים, יעודכן שיעור ריבית ההיוון. ביום 25 בספטמבר 2019, הוגשה על ידי התובע עתירה לדיון נוסף בסוגיה.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות

נכסים מנוהלים בקבוצה: נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חווי השקעה:

*אחר- בתקופה נוכחית כולל אג"ח מובנה וקרנות השקעה פרטיות בסך של כ- 1.4 מיליארד ש"ח

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, קרנות הנאמנות ותיקי הלקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. תקבולים בגין חווי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חווי ביטוח וחווי השקעה. בתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חווי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות חווי השקעה בכ- 2.4 מיליארדי ש"ח לעומת כ- 3.9 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	שינוי ב- %	הערות
2018	2018	2019		
מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח				
228	170	(70)	-	א ביטוח חיים
81	23	22	(3)	ב פנסיה
46	12	15	32	ב גמל
355	205	(33)	(87)	סך הכל מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח כללי				
(54)	3	(8)	-	ג רכב חובה
93	28	34	73	ד רכב רכוש
92	25	36	29	ה ענפי רכוש ואחרים
(80)	1	(50)	-	ג ענפי חבויות אחרים
31	14	18	58	ו ביטוח משכנתאות
82	71	30	-	סך הכל מגזר ביטוח כללי
289	82	(480)	-	ז מגזר ביטוח בריאות
5	(11)	10	-	ח חברות ביטוח בחו"ל
34	9	6	(31)	ח פיננסים
(25)	63	72	-	ו לא מיוחס למגזרי פעילות
740	419	(395)	(25)	סך הכל לפני מס
198	132	(160)	(45)	הוצאות (הטבת) מס
542	287	(235)	(16)	סך הכל לאחר מס
9%	20%	(15%)		תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי תשואות שוק ההון היו נמוכות מהתשואות ברבעון המקביל אשתקד וזאת בשל המדד השלילי שהיה ברבעון השלישי.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מירידה חדה של עקום הריבית שהביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1,113 מיליוני ש"ח לפני מס, וכ- 923 מיליוני ש"ח לפני מס, בהתאמה. וזאת לעומת עליה של עקום הריבית בתקופה המקבילה אשתקד אשר הביאה לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 51 מיליוני ש"ח לפני מס. תוצאות הרבעון השלישי אשתקד הושפעו מירידה של עקום הריבית שהביאה לגידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח לפני מס.

בנוסף, התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו מיישום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ("החוזר").

לפרוט נוסף של השפעות מיוחדות על הרווח ראה טבלה שבסעיף 2.5.2.

א. בביטוח חיים, התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מהירידה החדה של עקום הריבית המשמש לבחינת נאותות העתודות והשפעת יישום החוזר, אשר קוזזו בחלקן על ידי גידול בגביית דמי ניהול.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 465 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 360 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בדמי הניהול נובע מגידול בדמי הניהול המשתנים שהסתכמו בתקופת הדוח בכ- 150 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 73 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בדמי הניהול המשתנים נרשם בעקבות תשואות ריאליות גבוהות יותר שהושגו על ידי החברה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. דמי הניהול המשתנים בתקופת הדוח מוצגים לאחר השלמת גירעון בסך של כ- 75 מיליוני ש"ח בגין הפסדי ההשקעה שנוצרו בשנת 2018 בתיקי הפוליסות המשתתפות ברווחים.

ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו ברבעון השלישי בכ- 166 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 173 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון בדמי הניהול נובע מקיטון בדמי הניהול המשתנים שהסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ- 58 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 72 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הקיטון בדמי הניהול המשתנים נרשם בעקבות תשואות ריאליות נמוכות יותר שהושגו על ידי החברה ביחס לרבעון המקביל אשתקד.

ב. בפנסיה ובגמל התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מגידול בהפקדות ובנכסים המנוהלים בקיזוז השפעת השחיקה בשיעור דמי הניהול.

ג. בענפי רכב חובה וחבויות, בעקבות החלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות של כ- 260 מיליוני ש"ח לפני מס (מתוכם סך של כ- 158 מיליוני ש"ח לפני מס בענף רכב חובה וסך של כ- 102 מיליוני ש"ח לפני מס בענפי חבויות ואחרים).

ד. בענף רכב רכוש התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מהמשך מגמת השיפור ברווח החיתומי שנובע מהפעלת תעריף חדש ברכב רכוש ובירידה בשכירות התביעות.

ה. בענפי רכוש ואחרים התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהתפתחות שלילית במספר תביעות בענף אובדן רכוש.

ו. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו גבוהות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

ז. התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי, הושפעו מגידול בהתחייבויות הביטוחיות בענף סיעוד פרט כתוצאה מהירידה החדה של עקום הריבית, וכן מגידול בכמות התביעות בכיסוי תאונות.

ח. התוצאות בתקופת הדוח וברבעון השלישי הושפעו בעיקר מהפיכת תעודות סל לקרנות נאמנות בסוף שנת 2018, לאור כניסתו לתוקף של תיקון 28, אשר קוזזה מעט מהמשך הגיוסים והשיפור בתשואות.

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	שינוי	2018	2019	הערות
2018	2018	2019				
542	287	(235)	(86)	537	451	הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח
מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח						
59	(1)	(179)	(344)	51	(293)	א בחינת נאותות העתודות והשפעות ריבית
-	-	-	(91)	-	(91)	ב יישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה
(38)	-	-	-	-	-	ג עדכון הנחות לחישוב התחייבויות
(38)	-	-	-	-	-	ג עדכון הנחות מימוש גמלא
מגזר ביטוח כללי						
-	-	(94)	(157)	-	(157)	ד השפעת הירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון
-	-	-	260	-	260	ה השפעת החלטת בית המשפט העליון באשר לשיעור ההיוון
מגזר ביטוח בריאות						
-	-	70	70	-	70	ב יישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה
(18)	-	-	-	-	-	ו עדכון הנחות בהתחייבויות סיעוד פרט
138	-	-	-	-	-	ו עדכון הנחות בהתחייבויות בריאות פרט
-	-	(650)	(663)	-	(663)	ז בחינת נאותות העתודות והשפעות ריבית
103	(1)	(853)	(925)	51	(874)	סה"כ השפעות, לפני מס
35	-	(292)	(316)	17	(299)	השפעת המס
68	(1)	(561)	(609)	34	(575)	סה"כ השפעות, לאחר מס
474	288	326	523	503	1,026	סה"כ רווח כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות

א. בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 293 מיליוני ש"ח וכ- 179 מיליוני ש"ח, בהתאמה, עקב הירידה החדה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות. בתקופה המקבילה אשתקד נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 51 מיליוני ש"ח עקב עליה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות. ברבעון השלישי אשתקד נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח עקב הירידה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות. בשנת 2018 נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 59 מיליוני ש"ח עקב עליה של עקום הריבית חסרת סיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות.

ב. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מיישום חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" ("החוזר"). בעקבות יישום החוזר, בתקופת הדוח נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח בסך של כ- 91 מיליוני ש"ח, וברבעון השלישי נרשם קיטון בהתחייבות הביטוחיות במגזר בריאות בסך של כ- 70 מיליוני ש"ח.

ג. תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון שיעור הזכאות העדכני והעתידי לאג"ח חץ וכן מעדכון שיעור ההוצאות בתשלומי הגמלא. בשל העדכונים האמורים נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח. כמו כן, תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון מחקר לגבי הנחות שיעור המבוטחים שצפוי כי יממשו את זכאותם לקצבה. בשל העדכון האמור נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 38 מיליוני ש"ח.

ד. בשל הירידה של עקום הריבית ובהתחשב בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים נרשם בתקופת הדוח וברבעון השלישי של 2019 גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 157 מיליוני ש"ח וכ- 94 מיליוני ש"ח, בהתאמה (בתקופת הדוח סך של כ- 56 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וסך של כ- 101 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים; ברבעון השלישי סך של כ- 38 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וסך של כ- 56 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים).

ה. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מהחלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין. לפירוט נוסף ראה סעיף 2.5.1 ג' לעיל.

ו. תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון מחקר לגבי הנחות תחלואה וביטולים וכן מעדכון הוצאות בענף סיעוד פרט. בשל העדכונים האמורים נרשם גידול בהתחייבות הביטוחיות בסך של כ-18 מיליוני ש"ח. כמו כן, תוצאות שנת 2018 הושפעו מעדכון מחקר לגבי הנחות תחלואה וביטולים בענף בריאות פרט. בשל העדכון האמור נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-138 מיליוני ש"ח.

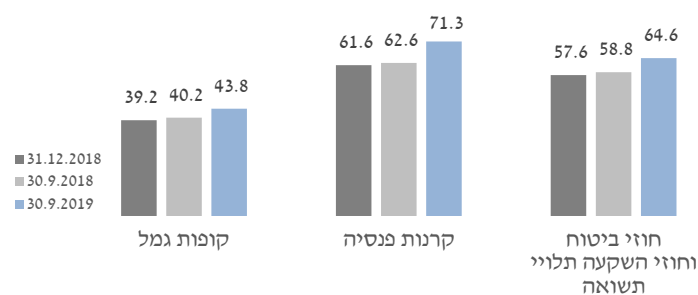
ז. בתקופת הדוח וברבעון השלישי נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בענף סיעוד פרט בסך של כ-650 מיליוני ש"ח, עקב הירידה החדה של עקום הריבית. כמו כן, בתקופת הדוח נרשם גידול של כ-13 מיליוני ש"ח בעתודות תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי, עקב הירידה של עקום הריבית.

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

קרנות פנסיה - עיקר הגידול בנכסים המנוהלים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע מצבירה חיובית ומתשואות שוק ההון

קופות גמל* - עיקר הגידול בנכסים המנוהלים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע ממיזוג קופת גמל של דיסקונט בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח, צבירה חיובית ותשואות שוק ההון

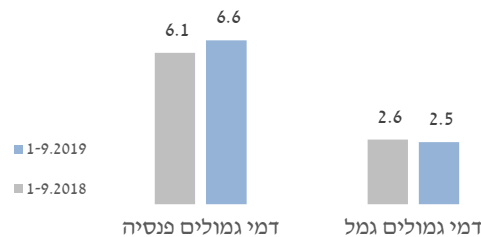
סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה

* קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית

2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

גמל - הנתונים המוצגים לתקופת הדוח, כוללים הפקדות חד פעמיות בסך 475 מיליוני ש"ח, בעיקר בגין תיקון 190 לפקודת מס הכנסה, לעומת הפקדות חד פעמיות בסך 983 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

פנסיה - הגידול בדמי גמולים לעומת תקופה מקבילה אשתקד, נובע בעיקר מהצטרפות עמיתים חדשים וכן מגידול בהפקדות של לקוחות קיימים

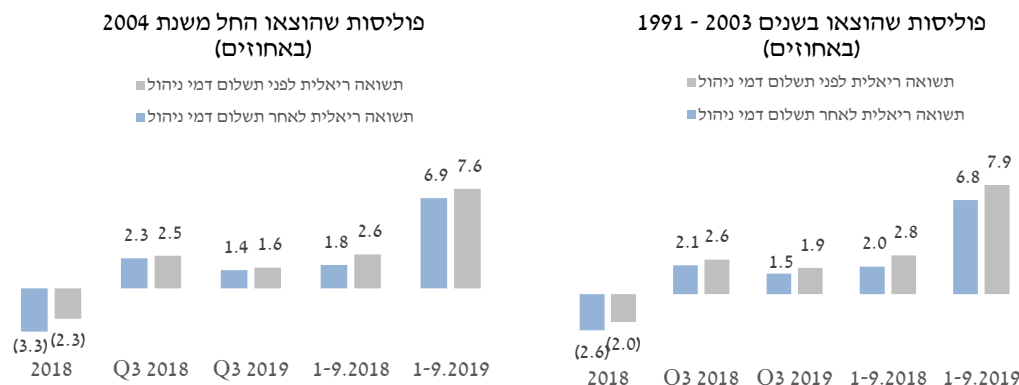
דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

2.6.3 ביטוח חיים

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת בתקופת הדוח הסתכם בכ- 3.1% לעומת שיעור הפדיונות מהעתודה בתקופה המקבילה אשתקד שהסתכם בכ- 2.6%.

שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת ברבעון הנוכחי הסתכם בכ- 3.3% לעומת שיעור הפדיונות מהעתודה ברבעון המקביל אשתקד שהסתכם בכ- 2.6%.

פוליסות תלויות תשואה:

אומדן סכום רווחי ההשקעות ודמי הניהול, הנכללים בדוחות רווח והפסד המאוחדים, אשר נוקפו לזכות או לחובת המבוטחים בפוליסות תלויות תשואה והמחושבים בהתאם להנחיות שקבע הממונה, על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח הממוצעות, הנו כדלקמן (מיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	2019
(966)	1,122	441	1,374	3,744
386	173	166	360	465
			רווחים (הפסדים) לאחר דמי ניהול	
			סך דמי ניהול	

ביום 13 באוגוסט 2019, התקשרה הראל ביטוח בהסכם עם מעסיק גדול לפיו יבוצע חלק מהסדר הפרישה של מעסיק גדול, באמצעות פוליסות ביטוח מסוג מגוון משתתפות ברווחים שיופקו על ידי הראל ביטוח. הפוליסות משולמות בהפקדות חד פעמיות ונועדו לשלם לפורש קצבה חודשית לאורך חייו.

2.6.4 קרנות פנסיה

שיעור התשואה הנומינלית שהשיגה קרן הפנסיה החדשה "הראל פנסיה" בתקופת הדוח הינו 8.26%.
סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ- 245 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 237 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
סך ההכנסות מדמי ניהול שנגבו מקרנות הפנסיה המנוהלות בקבוצה הסתכם ברבעון השלישי בסך של כ- 85 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 81 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.5 קופות גמל

הצבירה נטו (ללא רווחי השקעות) בקופות הגמל בתקופת הדוח הייתה חיובית והסתכמה בסך של כ- 108 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 2,783 מיליוני ש"ח צבירה חיובית בתקופה המקבילה אשתקד.
ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו בתקופת הדוח בסך של כ- 191 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 181 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מגידול בנכסים המנוהלים, בניכוי השפעת השחיקה בשיעור דמי הניהול.
ההכנסות מדמי ניהול, שנגבו מקופות הגמל המנוהלות בקבוצה, הסתכמו ברבעון השלישי בסך של כ- 64 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ- 61 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מגידול בנכסים המנוהלים, בניכוי השפעת השחיקה בשיעור דמי הניהול.

2.6.6 ביטוח בריאות

לאור סיומו של הביטוח הסייעודי הקבוצתי ביום 31 בדצמבר 2017, חל קיטון בהפסדים הנובעים מתקופות קודמות. להערכת החברה, הפסדים אלו צפויים להמשיך ולהתמתן באופן משמעותי.

הראל ביטוח הינה המבטחת בפוליסת הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. בנוסף לפוליסות הסייעוד הקבוצתי לחברי שירותי בריאות כללית, הראל מבטחת בביטוח סיעודי מספר קולקטיבים נוספים.

לאחר תקופת הדוח, הראל ביטוח פרסמה הודעה לפיה בשל תנאי פוליסות הסייעוד הקיימות, אשר בפועל מגלמות בתעריף שלהן הבטחת תשואה, שאין ביכולתה להתחייב עליה לתקופות ארוכות בתנאי השוק הקיימים, ועקב העובדה שמבטחי המשנה שפעלו בתחום הודיעו על הפסקת פעילותם בתחום, הוחלט על הפסקת מכירת פוליסות סיעוד פרט חדשות. הראל ביטוח תפעל לקבלת אישור מהממונה על שוק ההון, לשיווק פוליסות חדשות המתאימות למצב השוק הנוכחי.

2.6.7 ביטוח כללי

לפרטים אודות נתונים כספיים נוספים אודות מגזר ביטוח כללי, בפירוט לענפי ראה באור 4(ב) לדוחות הכספיים.

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של		
	תשעה חודשים		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	2018	2019
רכב חובה	20%	22%	(14%)
רכב רכוש	7%	7%	2%
ענפי רכוש ואחרים	6%	8%	4%
ענפי חבויות אחרים	6%	5%	2%

כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה. כמות הפוליסות בתקופת הדוח הושפעה בין היתר מאי חידוש של פוליסת רכב חובה עם 2 קולקטיבים (ציי רכב)

ביום 6 בספטמבר 2018 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ- 35% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנים 2019-2020. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של החברה.

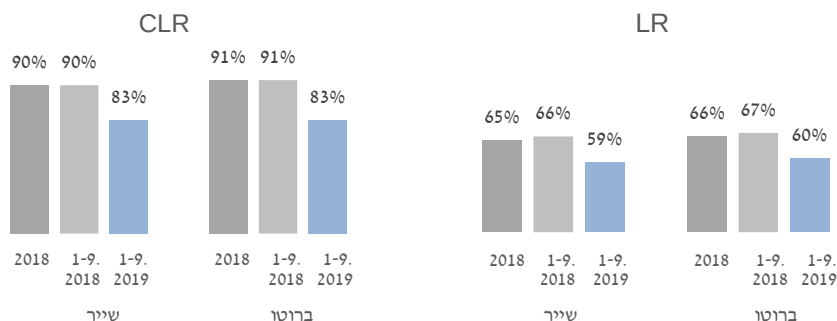
2.6.7.1 רכב חובה

לפירוט נוסף בנוגע לתוצאות רכב חובה ראה סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של החברה בדמי הביטוח נטו לשנת 2019, בשיעור של 12.95% (מול 12.46% שמהווה את חלקה הסופי של החברה לשנת 2018).

2.6.7.2 רכב רכוש

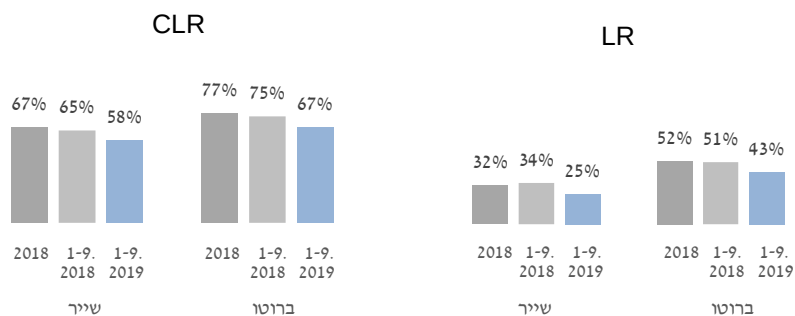
שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש:

2.6.7.3 ענפי רכוש ואחרים

התוצאות בתקופה המקבילה אשתקד הושפעו מהתפתחות שלילית במספר תביעות בענף אובדן רכוש.

שיעור ה-Loss Ratio ו-Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים:

2.6.7.4 ענפי חבויות ואחרים

לפירוט בנוגע לתוצאות ענפי חבויות ואחרים ראה סעיפים 2.5.1 ו-2.5.2 לעיל.

2.6.7.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא

הפרמיות שהורווחו בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא אינן בגין מכירות חדשות, אלא בגין מכירות שבוצעו בעבר ואשר הפרמיות בגין מוכרות כפרמיה מורווחת בהתאם לתקופת הכיסוי. בענף ביטוח זה לא קיימים ל-EMI הסכמי ביטוח משנה.

2.6.8 חברות ביטוח בחו"ל

החברה הינה בעלת השליטה (בשיעור של 94%) ב-Interasco חברת ביטוח הפועלת ביוון ובעלת השליטה המלאה ב-Turk Nippon חברת ביטוח הפועלת בטורקיה ("חברות ביטוח בחו"ל"). עיסוקן של חברות הביטוח בחו"ל בתחומי הביטוח הכללי והבריאות.

2.6.9 תחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים

נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה (מיליארדי ש"ח):

הנכסים המנוהלים בתיקי הלקוחות כוללים נכסים פיננסיים שהונפקו על ידי הקבוצה ומנוהלים בתיקים

בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים בסך של כ-150 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-161 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

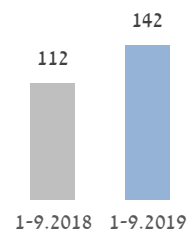

*אחר- בתקופה זו כולל אג"ח מובנה וקרנות השקעה פרטיות בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח

סך הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות ובתיקי לקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

נכסי קרנות נאמנות כוללים הן את נתוני קרנות נאמנות והן את נתוני קרנות סל ופקדון ול-30.09.2018 את נתוני קרנות נאמנות, תעודות סל ופקדון.

דמי ניהול מגזר פיננסיים (מיליארדי ש"ח):

2.7 נזילות ומקורות מימון

2.7.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ-101 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-184 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-84 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה בסך חיובי של כ-77 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הנ"ל מתבטאת בקיטון ביתרות המזומנים בסך של כ-292 מיליוני ש"ח.

2.7.2 מימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים.

בחודש באפריל 2019 בוצע גיוס חוב (הון רובד 2) באמצעות החברה הנכדה - הראל הנפקות בדרך של הנפקה ציבורית של סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז'). לפרטים נוספים ראה באור 6(ג)(4)(3) לדוחות הכספיים.

בחודש נובמבר 2019 הודיעה החברה כי דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטוריון הראל ביטוח אישרו באופן עקרוני ביצוע הנפקה של סדרה חדשה של אגרות חוב אשר תמורתה, ככל שתונפק, תוכר כמכשיר הון רובד 2 של הראל ביטוח. כמו כן, דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטוריון הראל ביטוח אישרו באופן עקרוני, ביצוע הרחבה של סדרת אגרות חוב קיימת. לפרטים נוספים ראה באור 10 לדוחות הכספיים.

3 היבטי ממשל תאגידי

עדכון מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

ביום 11 ביולי 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" ("החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים- תיקון" ("חוזר מדיניות תגמול"), ומשלם בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016, לתיקון הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

בהמשך לפרסום החוזר, ביום 25 באוגוסט 2019 וביום 29 באוגוסט 2019 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה ודירקטוריון הראל ביטוח, בהתאמה, את עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים חלה גם על חלק מנושאי המשרה בחברה אשר מכהנים גם כנושאי משרה בהראל ביטוח.

במדיניות שאושרה עודכנו, בין היתר, הנושאים הבאים:

- (א) צומצמה רשימת בעלי התפקידים הכפופים למדיניות התגמול, בהתאם להוראות החוזר.
- (ב) נקבע כי שינוי לא מהותי בתנאי התגמול של נושא משרה שכפוף למנכ"ל, לא יצריך אישור דירקטוריון או ועדת תגמול וניתן יהיה להסתפק באישורו של המנכ"ל, ככל שהשינוי עולה בקנה אחד עם מדיניות התגמול.
- (ג) בוטלה החובה לקביעת יחס ההכפלה בתגמול היו"ר ונקבע שתגמול יושב ראש הדירקטוריון יקבע בהתחשב בתגמול דירקטור חיצוני ובשיעור המשרה של היו"ר, ובשיקולים נוספים המפורטים במדיניות.
- (ד) קריטריונים לקביעה של רכיב משתנה- נקבע כי ניתן יהיה להעניק לבעל תפקיד מרכזי רכיב משתנה על פי שיקול דעת, בהתחשב בטיב עבודתו ותרומו, ובלבד ששכמו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. כמו כן, הוחרגו פונקציות הבקרה מההוראה למדידת הרכיב המשתנה באמצעות משתנים פיננסיים, משתני שוק ומשתנים חשבונאיים.
- (ה) דחיה - בהתאם להוראות החוזר, נקבע כי הראל ביטוח לא תדחה ולא תפרוס תשלום של רכיב משתנה שהוענק לבעל תפקיד מרכזי בשנה קלנדרית מסוימת, ובלבד ששך התגמול בגין שנה זו אינו עולה על התקרה לתשלום (כהגדרתה בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]) וסך הרכיב המשתנה אינו עולה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה.
- (ו) נקבע כי הראל ביטוח תהא רשאית להעניק מענק חתימה בעד שנת עבודתו הראשונה של בעל התפקיד בגוף המוסדי, וזאת כתגמול משתנה שאינו מותנה ביצועים.
- (ז) נקבע כי הראל ביטוח תהיה רשאית להעניק תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים גם כמענק שימור, לעובד שהוגדר במדיניות התגמול כ"עובד מפתח" שאינו "נושא משרה" כהגדרתו בחוק החברות.
- (ח) מענקי פרישה – בהתאם לחוזר, נמחקה ההוראה במדיניות הדורשת כי מענקי פרישה יותנו בביצועים בפועל, וכן נקבעה הקלה המאפשרת שלא לדחות ולפרוס מענק פרישה (אם צריך יהיה לפרוס אותו, לפי הוראות החוזר והמדיניות), ככל ששך מענק הפרישה אינו עולה על שלוש משכורות.

4 חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכונים שוק של החברה ובדרכי ניהולם לעומת הדוח התקופתי.

5 גילוי בנושא יחס כושר פירעון כלכלי

בחודש יוני 2017, פורסם על ידי הממונה חוזר ביטוח 9-1-2017 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" ("חוזר סולבנסי"), העוסק בהוראות ליישום משטר כושר הפירעון הכלכלי של חברת ביטוח בהתבסס על דירקטיבת סולבנסי 2, שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו. החוזר האמור החיל על החברה את החובה לקיים משטר כושר פירעון כלכלי.

בחודש נובמבר 2018 קיבלה הראל ביטוח את אישור הממונה על הביקורת שבוצעה על ידי רואה החשבון המבקר בהתאם להנחיות הממונה כאמור. ביקורת רואה חשבון בוצעה בהתאם לתקן ISAE 3400. כפועל יוצא מכך ועל רקע ביטול תקנות ההון הישנות, החל מחודש דצמבר 2018 דרישות ההון החדשות בדבר משטר כושר פירעון כלכלי הן דרישות ההון היחידות המחייבות את החברה על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981. עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2018, על בסיס מאוחד ולפני הוראות המעבר (במונחי SCR 100%) הינו בסך של כ- 1.9 מיליארדי ש"ח.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים, כגון שינויים בריבית לאחר מועד החישוב. לפיכך, מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים נושאים אשר עשויים להשפיע מהותית על תוצאות הדיווח, שעל אף ההנחות הסופיות, נמסר לחברות כי הטיפול בהם טרם נקבע סופית והוא כפוף לשינויים בהתאם לתוצאות של דיונים בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. הנתונים המוצגים להלן, נערכו על פי הוראות הממונה הידועות למועד עריכת הדוח. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונהג בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2018, קיימות הוראות מעבר, לפיהן נדרשת הראל ביטוח לעמוד ב- 70% מסך דרישות ההון. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח יעלה בהדרגה ב- 5% בכל שנה החל מ- 60% מה- SCR ועד למלוא ה- SCR בדצמבר 2024 ("תקופת הפריסה"). בנוסף, קיימת הקלה בגין דרישת ההון לסיכון מניות.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2018 בהתאם להנחיות בחוזר סולבנסי שפורסם ביום 1 ביוני 2017:

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
(מבוקר)	(מבוקר)	
10,812	11,852	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
9,494	9,940	הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
1,318	1,912	עודף (*)
114%	119%	יחס כושר פירעון

(*) שינויים בהון עצמי ממועד החישוב ועד למועד הפרסום לראשונה שלא נכללו בתוצאות:
(א) גיוסי הון רובד 2 בסך של כ- 600 מיליוני ש"ח. למידע בגין גיוסים אלה ראה באור 6(ג)(4) בדוחות הכספיים.
(ב) התכלות הון רובד 2 בסך של כ- 141 מיליוני ש"ח.
נכון לנתוני 31 בדצמבר 2018, לחברה הון מונפק בסך 116 מיליוני ש"ח מעבר למגבלת ההון המשני המוכר. בהתחשב בסך השינויים ההוניים האמורים ממועד החתך ועד מועד הפרסום לראשונה (יולי 2019) של יחס כושר פירעון בגין נתוני 31 בדצמבר 2018, עודף ההון היה גדל בכ- 343 מיליוני ש"ח לכ- 2,255 מיליוני ש"ח ויחס כושר פירעון היה עומד על כ- 123%.

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(מבוקר)
10,536	11,551
5,771	6,663
4,765	4,888

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
עודף בתקופת הפריסה

ב. סף הון (MCR)

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(מבוקר)
1,877	2,173
8,026	8,654

סף הון (MCR)
הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

בהמשך לאמור בסעיף 2.4.2.1.1 לעיל, בדבר חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורת לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" (להלן: "החוזר"), החברה מעריכה כי השפעת יישום החוזר על יחס כושר הפירעון של הראל ביטוח תהא בסך של עד 400 מיליוני ש"ח, וכי גם לאחר ההשפעה כאמור, יהיה להראל ביטוח עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

בהתאם להוראות הממונה, החברה נדרשת לפרסם את דוח יחס כושר הפירעון שלה ליום 30 ביוני 2019 עד ליום 31 בדצמבר 2019. נכון למועד פרסום דוח זה, החברה טרם השלימה את תהליך חישוב יחס כושר הפירעון שלה עבור נתוני 30 ביוני 2019.

סף קביעת "כרית ביטחון"

ביום 26 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון הראל ביטוח עדכון לכרית הביטחון, שנקבעה בדצמבר 2017 בהתאם לסעיף 1(א)(2) למכתב למנהלי חברות הביטוח, שפורסם על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 1 באוקטובר 2017. כרית הביטחון הינה כרית מתעצמת, אשר תעמוד בתום תקופת ההתאמה (שנת 2024) על סך של 1.15 מיליארד ש"ח, ואשר תיבנה בהדרגה החל מסך של 0.805 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018, ועד לסך של 1.15 מיליארד ש"ח בשנת 2024 כאמור, ואילך.

הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור הישגי הקבוצה

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

26 בנובמבר 2019

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2019

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "הקבוצה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2019 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-2.30% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2019, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-3.05% וכ-3.71% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-118 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2019 וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ-12 מיליוני ש"ח וכ-4 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7א' למידע הכספי הנ"ל בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בנובמבר 2019

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2018	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
		נכסים
1,578	1,529	נכסים בלתי מוחשיים
13	11	נכסי מסים נדחים
2,475	2,443	הוצאות רכישה נדחות
1,326	1,336	רכוש קבוע
1,536	1,449	השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,628	1,593	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,847	1,835	נדל"ן להשקעה אחר
4,316	4,443	נכסי ביטוח משנה
29	20	נכסי מסים שוטפים
1,572	995	חייבים ויתרות חובה
1,433	1,381	פרמיה לגבייה
51,891	53,544	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	9,440	נכסים מיועדים למימוש
		השקעות פיננסיות אחרות
8,500	8,120	נכסי חוב סחירים
13,516	13,739	נכסי חוב שאינם סחירים
1,164	1,052	מניות
2,458	2,521	אחרות
25,638	25,432	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
35	6,889	מזומנים, שווי מזומנים ופקדונות המשועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל ותעודות פקדון
3,083	2,975	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,621	1,527	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
100,021	116,842	סך כל הנכסים
57,630	58,790	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2018	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
הון והתחייבויות		
הון		
359	340	359
(123)	(132)	(123)
431	522	821
5,247	5,258	5,072
5,914	5,988	6,129
6	6	7
5,920	5,994	6,136
סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה		
זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך כל ההון		
התחייבויות		
27,634	27,773	29,082
56,742	58,197	63,911
864	913	1,015
254	258	292
51	73	8
3,255	2,880	3,499
33	-	-
-	16,124	-
5,268	4,630	6,372
94,101	110,848	104,179
100,021	116,842	110,315
סך כל ההתחייבויות		
סך כל ההון וההתחייבויות		

אריק פרץ
מנהל הכספיםמישל סיבוני
מנהל כללייאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 26 בנובמבר 2019

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
14,180	3,660	4,015	10,449	11,377	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,518	383	448	1,119	1,313	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,662	3,277	3,567	9,330	10,064	פרמיות שהורווחו בשייר
560	1,738	856	2,914	5,648	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,115	353	369	901	1,051	הכנסות מדמי ניהול
343	83	88	257	277	הכנסות מעמלות
14,680	5,451	4,880	13,402	17,040	סך כל ההכנסות
10,890	4,301	4,786	10,456	14,976	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
955	219	320	737	901	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,935	4,082	4,466	9,719	14,075	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,581	667	691	1,917	2,042	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,200	(*) 295	308	(*) 907	908	הוצאות הנהלה וכלליות
19	(*) 7	5	(*) 15	12	הוצאות אחרות
210	44	16	158	122	הוצאות מימון, נטו
13,945	5,095	5,486	12,716	17,159	סך כל ההוצאות
144	33	14	66	103	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
879	389	(592)	752	(16)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
245	112	(227)	209	(86)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
634	277	(365)	543	70	רווח (הפסד) לתקופה
634	277	(365)	543	70	מיוחס ל:
*~	*~	*~	*~	*~	בעלים של החברה
634	277	(365)	543	70	זכויות שאינן מקנות שליטה
634	277	(365)	543	70	רווח (הפסד) לתקופה
2.98	1.30	(1.70)	2.55	0.33	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה (בש"ח)

(*) מוין מחדש

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2018	2018	2019	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
634	277	(365)	543	70
רווח (הפסד) לתקופה				
פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה				
(198)	99	259	(8)	737
שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד				
(100)	(44)	(35)	(86)	(103)
הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד				
44	4	10	27	26
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ				
62	(22)	(29)	24	(86)
הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה				
86	(25)	(79)	19	(225)
הטבת מס (מסים על הכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
(22)	3	9	(13)	22
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס				
(128)	15	135	(37)	371
פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
קרן הערכה מחדש לגבי פריטי רכוש קבוע				
44	(6)	1	44	26
מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת				
9	(1)	(9)	2	(14)
הטבת מס (מסים על ההכנסה) בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
(17)	2	3	(15)	(2)
רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס				
36	(5)	(5)	31	10
(92)	10	130	(6)	381
542	287	(235)	537	451
סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה				
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה				
מיוחס ל:				
בעלים של החברה				
542	287	(235)	537	451
זכויות שאינן מקנות שליטה				
*-	*-	*-	*-	*-
542	287	(235)	537	451

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)										
359	312	(89)	1	(123)	(49)	5,247	5,914	6	5,920	יתרה ליום 1 בינואר 2019 סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
-	-	-	-	-	-	70	70	-	70	רווח לתקופה
-	435	(64)	-	-	-	(9)	381	-	381	סך רווח (הפסד) כולל אחר
-	435	(64)	-	-	-	61	451	-	451	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
-	-	-	-	-	-	(236)	(236)	-	(236)	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד שחולק
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	זכויות שאינן מקנות שליטה בגין חברה מאוחדת שהוקמה (ראה באור 10)
359	747	(153)	1	(123)	(49)	5,072	6,129	7	6,136	יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)										
359	592	(133)	1	(123)	(49)	274	5,550	6,471	7	6,478
יתרה ליום 1 ביולי 2019										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	(365)	(365)	*-	(365)
הפסד לתקופה										
-	155	(20)	-	-	-	1	(6)	130	*-	130
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	155	(20)	-	-	-	1	(371)	(235)	*-	(235)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(107)	(107)	-	(107)
דיבידנד שחולק										
359	747	(153)	1	(123)	(49)	275	5,072	6,129	7	6,136
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558	6	5,564
יתרה ליום 1 בינואר 2018										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	543	543	*-	543
רווח לתקופה										
-	(48)	11	-	-	-	30	1	(6)	*-	(6)
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	(48)	11	-	-	-	30	544	537	*-	537
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(107)	(107)	-	(107)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)	-	(7)
רכישת מניות באוצר										
1	-	-	-	6	-	-	-	7	-	7
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988	6	5,994
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
340	398	(99)	1	(131)	(49)	260	4,982	5,702	6	5,708
יתרה ליום 1 ביולי 2018										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	277	277	*-	277
רווח לתקופה										
-	34	(19)	-	-	-	(4)	(1)	10	*-	10
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	34	(19)	-	-	-	(4)	276	287	*-	287
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון										
-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)	-	(2)
רכישת מניות באוצר										
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988	6	5,994
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)										
339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558	6	5,564
יתרה ליום 1 בינואר 2018										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לשנה										
-	-	-	-	-	-	-	634	634	*-	634
רווח לשנה										
-	(168)	40	-	-	-	30	6	(92)	*-	(92)
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה										
-	(168)	40	-	-	-	30	640	542	*-	542
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(214)	(214)	-	(214)
דיבידנד שחולק										
19	-	-	-	9	-	-	-	28	-	28
מכירת מניות באוצר										
-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)	-	(7)
רכישת מניות באוצר										
1	-	-	-	6	-	-	-	7	-	7
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
359	312	(89)	1	(123)	(49)	256	5,247	5,914	6	5,920
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
2018	2018	2019	2018	2019		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
1,216	1,251	47	171	60	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(206)	(116)	(79)	(216)	(161)		לפני מסים על ההכנסה
1,010	1,135	(32)	(45)	(101)		מס הכנסה ששולם
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(60)	(8)	(39)	(46)	(70)		השקעה בחברות מוחזקות
141	1	1	132	88		תמורה מממוש השקעה בחברה מוחזקת המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(74)	(7)	(9)	(62)	(38)		השקעה ברכוש קבוע
(254)	(63)	(68)	(171)	(186)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
64	21	8	39	22		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
-	-	-	1	-		תמורה מממוש רכוש קבוע
(183)	(56)	(107)	(107)	(184)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
586	-	-	250	594		הנפקת כתבי התחייבות
28	(1)	-	-	-		הנפקת מניות באוצר, נטו
(1,286)	(104)	-	94	(33)		תמורה מהנפקת (תשלום לרכישת) תעודות סל ואופציות כיסוי, נטו
179	-	(1)	(12)	(121)		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
(129)	-	-	(88)	(181)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(107)	-	(107)	(107)	(343)		דיבידנד לבעלי החברה
(729)	(105)	(108)	137	(84)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
289	193	25	200	77		השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
387	1,167	(222)	185	(292)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
4,317	3,335	4,634	4,317	4,704	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
4,704	4,502	4,412	4,502	4,412	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
634	277	(365)	543	70
(144)	(33)	(14)	(66)	(103)
1,460	(1,187)	(388)	(1,073)	(3,794)
(145)	(46)	49	(115)	9
(141)	(8)	90	(111)	(5)
(19)	(50)	7	(57)	(15)
205	(63)	(148)	99	(572)
3,117	597	1,242	1,295	879
(48)	(8)	(41)	(25)	(50)
(60)	(14)	(34)	(55)	(55)
91	24	29	67	85
139	36	34	104	106
605	(11)	780	680	1,530
4,745	2,613	1,626	6,200	7,169
204	27	12	63	(8)
(142)	3	10	(116)	(15)
245	112	(227)	209	(86)
(78)	(22)	(3)	(66)	(24)
(5,764)	(515)	(1,133)	(4,671)	(3,241)
(45)	(12)	(7)	(38)	(20)
(1,841)	(6)	(1,440)	(1,195)	(2,080)
(124)	3	(2)	(88)	(32)
(655)	246	(289)	(59)	11
(2,307)	(1,952)	-	(2,307)	-
1,220	1,341	-	1,220	35
1	(104)	248	(274)	254
63	3	11	7	12
582	974	412	(372)	(10)
1,216	1,251	47	171	60
16,294	-	-	-	-
-	-	-	-	63

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים
על ההכנסה (1), (2), (3)

רווח (הפסד) לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדירות

הוצאות (הכנסות) מסים על ההכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח

וחוזי השקעה תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגבייה

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל, נטו

מזומנים ושווי מזומנים משועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים

מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים

על ההכנסה

פעילות מהותית שאינה במזומן

העברת נכסים והתחייבויות של תעודות סל אגב שינוי רגולטורי

יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 (באור 3א) חכירות

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 1,169 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 סכום של 1,185 מיליוני ש"ח ולשנת 2018 סכום של 1,654 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 61 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 סכום של 61 מיליוני ש"ח ולשנת 2018 סכום של 173 מיליוני ש"ח).

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 251 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 סכום של 217 מיליוני ש"ח ולשנת 2018 סכום של 274 מיליוני ש"ח).

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,758	2,113	2,905	2,758	3,083
1,559	1,222	1,729	1,559	1,621
4,317	3,335	4,634	4,317	4,704
3,083	2,975	2,984	2,975	2,984
1,621	1,527	1,428	1,527	1,428
4,704	4,502	4,412	4,502	4,412

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי**הישות המדווחת**

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

החברה הינה חברת החזקות שעיקר החזקותיה הינן בחברות המאוחדות שהן חברות ביטוח ופיננסיים. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2019 כוללת את אלה של החברה ושל החברות המאוחדות שלה (להלן: "הקבוצה"), וכן את זכויות החברה בחברות כלולות ובהסדרים משותפים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים משקפת בעיקרה את הנכסים, ההתחייבויות והפעולות של חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך נערכה במתכונת דומה למתכונת לפיה נערכים דוחות כספיים ביניים של חברות ביטוח.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה") בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (להלן: "הדוחות השנתיים"). כמו כן, תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם להוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 26 בנובמבר 2019.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IAS 34 ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה ההנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות השנתיים, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות האקטואריות המשפיע באופן מהותי על העתודות. בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות, השפעת החלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיוון של הפיצויים בנזקי גוף ונזיקין ויישום חוזר בעניין עדכון לוחות התמורות ושיפורי תמורות עתידיים ראה גם באור 9.

ג. מיון מחדש

בחלק מסעיפי דוחות הרווח וההפסד ביניים המאוחדים בוצעו מיונים מחדש של מספרי השוואה לא מהותיים. למיונים אלו לא היתה השפעה על ההון ו/או על הרווח וההפסד ו/או על הרווח הכולל של הקבוצה.

ד. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. המידע הכספי מוצג במיליוני ש"ח ועוגל למיליון הקרוב.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

למעט כמפורט בסעיף א' להלן, המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 16 חכירות (להלן: "התקן")

התקן מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 חכירות (IAS17) ואת הפרשנויות הקשורות אליו. הוראות התקן מבטלות את הדרישה הקיימת מחוכרים לסיווג החכירה כתפעולית או מימונית. חלף זאת, לעניין חוכרים מציג התקן מודל אחר לטיפול החשבונאי בכל החכירות, לפיו על החוכר להכיר בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה בדוחותיו הכספיים. עם זאת, התקן כולל שני חריגים למודל הכללי, לפיהם חוכר יכול שלא ליישם את דרישות ההכרה בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה לגבי חכירות לטווח קצר של עד שנה ו/או חכירות בהן נכס הבסיס הוא בעל ערך נמוך.

החל מיום 1 בינואר 2019 החלה הקבוצה ליישם את התקן. ליישום התקן אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ב. עונתיות**1. ביטוח חיים, בריאות ופיננסים**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה. ההכנסות ממגזר השירותים הפיננסיים אינן מתאפיינות בעונתיות.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחשכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד, עובדים זרים, נסיעות לחו"ל ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שניניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כיסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המבוטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלוואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. מגזר חברות ביטוח בחו"ל

מגזר חו"ל כולל את פעילות Interasco ו-Turk Nippon, חברות ביטוח בחו"ל שנמצאות בשליטת החברה.

5. מגזר שירותים פיננסיים

פעילות הקבוצה בשוק ההון והפיננסיים מתבצעת בהראל פיננסיים. הראל פיננסיים עוסקת, באמצעות חברות בשליטתה, בעיקר בפעילויות הבאות:

- ניהול קרנות נאמנות.
- ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, תאגידים ולקוחות מוסדיים בשוקי ההון בארץ ובחו"ל.

6. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,802	3,664	2,530	384	-	-	(3)	11,377
119	310	808	79	-	-	(3)	1,313
4,683	3,354	1,722	305	-	-	-	10,064
4,731	449	192	52	8	218*	(2)	5,648
901	3	-	-	142	5	-	1,051
33	53	155	17	-	162**	(143)	277
10,348	3,859	2,069	374	150	385	(145)	17,040
9,370	3,628	1,677	304	-	-	(3)	14,976
90	297	453	64	-	-	(3)	901
9,280	3,331	1,224	240	-	-	-	14,075
781	737	504	85	-	78***	(143)	2,042
430	207	26	17	125	105****	(2)	908
6	-	-	1	4	1***	-	12
6	13	(25)	-	1	127	-	122
10,503	4,288	1,729	343	130	311	(145)	17,159
9	18	60	-	-	16	-	103
(146)	(411)	400	31	20	90	-	(16)
200	85	112	(10)	-	199	-	586
54	(326)	512	21	20	289*****	-	570
12,618	5,991	9,818	659	-	-	(4)	29,082
58,683	5,228	-	-	-	-	-	63,911

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

*

**

סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-142 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-73 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-11 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,772	1,256	858	130	-	-	(1)	4,015
39	106	280	24	-	-	(1)	448
1,733	1,150	578	106	-	-	-	3,567
711	63	25	19	2	*37	(1)	856
315	1	-	-	51	2	-	369
13	14	49	6	-	**54	(48)	88
2,772	1,228	652	131	53	93	(49)	4,880
2,504	1,514	675	94	-	-	(1)	4,786
16	86	209	10	-	-	(1)	320
2,488	1,428	466	84	-	-	-	4,466
261	244	183	24	-	***27	(48)	691
143	70	9	11	44	****32	(1)	308
2	-	-	-	2	1	-	5
(2)	(1)	(9)	-	1	27	-	16
2,892	1,741	649	119	47	87	(49)	5,486
10	3	(3)	-	-	4	-	14
(110)	(510)	-	12	6	10	-	(592)
77	30	30	(2)	-	62	-	197
(33)	(480)	30	10	6	*****72	-	(395)
12,618	5,991	9,818	659	-	-	(4)	29,082
58,683	5,228	-	-	-	-	-	63,911

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

*

**

סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-48 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-24 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-3 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,094	3,472	2,532	354	-	-	(3)	10,449
109	157	773	83	-	-	(3)	1,119
3,985	3,315	1,759	271	-	-	-	9,330
2,192	274	195	27	48	*183	(5)	2,914
778	3	-	-	112	8	-	901
27	48	144	18	1	**169	(150)	257
6,982	3,640	2,098	316	161	360	(155)	13,402
5,506	2,714	1,970	269	-	-	(3)	10,456
63	94	522	61	-	-	(3)	737
5,443	2,620	1,448	208	-	-	-	9,719
713	697	492	82	-	***83	(150)	1,917
428 (*)	219	27	10	127	****98	(2)	907
7 (*)	-	-	2	5	***1	-	15
9	14	14	-	-	121	-	158
6,600	3,550	1,981	302	132	303	(152)	12,716
16	8	14	-	-	28	-	66
398	98	131	14	29	85	(3)	752
27	(1)	(16)	(22)	-	15	-	3
425	97	115	(8)	29	*****100	(3)	755
11,984	5,275	10,001	517	-	-	(4)	27,773
53,414	4,783	-	-	-	-	-	58,197

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

(*) מוין מחדש

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-148 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-73 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-15 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,479	1,209	861	112	-	-	(1)	3,660
37	55	268	24	-	-	(1)	383
1,442	1,154	593	88	-	-	-	3,277
1,451	129	59	10	18	*72	(1)	1,738
315	1	-	-	36	1	-	353
9	16	46	5	-	**56	(49)	83
3,217	1,300	698	103	54	129	(50)	5,451
2,665	949	605	83	-	-	(1)	4,301
20	42	142	16	-	-	(1)	219
2,645	907	463	67	-	-	-	4,082
243	243	176	27	-	***27	(49)	667
140 (*)	73	9	4	42	****27	-	295
2 (*)	-	-	1	4	-	-	7
2	4	(4)	-	-	42	-	44
3,032	1,227	644	99	46	96	(49)	5,095
9	5	10	-	-	9	-	33
194	78	64	4	8	42	(1)	389
11	4	7	(15)	1	22	-	30
205	82	71	(11)	9	****64	(1)	419
11,984	5,275	10,001	517	-	-	(4)	27,773
53,414	4,783	-	-	-	-	-	58,197

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

(*)

מוין מחדש

*

סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

**

הכנסות מעמלות וכוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-48 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-23 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

סך הרווח הכולל לפני מסים על הכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-5 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
5,614	4,678	3,415	477	-	-	(4)	14,180
144	215	1,053	110	-	-	(4)	1,518
5,470	4,463	2,362	367	-	-	-	12,662
(46)	160	191	36	57	*168	(6)	560
948	4	-	-	151	12	-	1,115
32	65	195	24	1	**220	(194)	343
6,404	4,692	2,748	427	209	400	(200)	14,680
4,636	3,335	2,558	365	-	-	(4)	10,890
82	143	651	83	-	-	(4)	955
4,554	3,192	1,907	282	-	-	-	9,935
959	917	679	112	-	***108	(194)	2,581
565	281	37	14	169	****137	(3)	1,200
10	-	-	2	6	***1	-	19
11	17	26	-	-	158	(2)	210
6,099	4,407	2,649	410	175	404	(199)	13,945
23	17	37	-	-	67	-	144
328	302	136	17	34	63	(1)	879
27	(13)	(54)	(12)	-	(87)	-	(139)
355	289	82	5	34	*****24	(1)	740
12,040	5,167	9,814	617	-	-	(4)	27,634
51,985	4,757	-	-	-	-	-	56,742

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
 ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-192 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-94 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-18 מיליוני ש"ח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
554	692	778	677	(3)	2,698
6	10	597	246	-	859
548	682	181	431	(3)	1,839
88	88	11	(60)	(10)	117
460	594	170	491	7	1,722
69	15	12	82	14	192
-	4	122	29	-	155
529	613	304	602	21	2,069
339	362	313	686	(23)	1,677
(9)	10	270	182	-	453
348	352	43	504	(23)	1,224
69	138	171	126	-	504
6	6	6	5	3	26
(10)	(2)	(1)	(12)	-	(25)
413	494	219	623	(20)	1,729
24	5	2	29	-	60
140	124	87	8	41	400
42	9	3	50	8	112
182	133	90	58	49	512
2,676	604	934	5,302	302	9,818
2,552	590	175	3,142	302	6,761

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
135	185	249	147	(1)	715
3	2	193	82	-	280
132	183	56	65	(1)	435
(21)	(22)	(1)	(95)	(4)	(143)
153	205	57	160	3	578
8	2	3	9	3	25
-	1	38	10	-	49
161	208	98	179	6	652
155	126	106	301	(13)	675
-	5	100	104	-	209
155	121	6	197	(13)	466
27	54	56	46	-	183
1	1	2	3	2	9
(3)	(1)	(1)	(4)	-	(9)
180	175	63	242	(11)	649
(1)	(1)	-	(1)	-	(3)
(20)	32	35	(64)	17	-
12	2	1	14	1	30
(8)	34	36	(50)	18	30
2,676	604	934	5,302	302	9,818
2,552	590	175	3,142	302	6,761

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2019

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2019

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 81% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 64% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
560	690	741	647	(5)	2,633
5	21	561	228	-	815
555	669	180	419	(5)	1,818
55	69	7	(59)	(13)	59
500	600	173	478	8	1,759
70	16	12	84	13	195
-	6	117	21	-	144
570	622	302	583	21	2,098
518	414	363	691	(16)	1,970
(4)	17	304	205	-	522
522	397	59	486	(16)	1,448
66	139	166	121	-	492
5	8	6	5	3	27
6	1	-	7	-	14
599	545	231	619	(13)	1,981
6	1	-	7	-	14
(23)	78	71	(29)	34	131
(5)	(1)	(1)	(6)	(3)	(16)
(28)	77	70	(35)	31	115
2,703	666	895	5,391	346	10,001
2,523	637	183	2,910	346	6,599

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה**התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018****התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018**

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
119	173	241	137	(3)	667
2	5	185	64	-	256
117	168	56	73	(3)	411
(53)	(36)	(1)	(87)	(5)	(182)
170	204	57	160	2	593
21	5	4	25	4	59
-	2	36	8	-	46
191	211	97	193	6	698
166	136	87	222	(6)	605
1	5	70	66	-	142
165	131	17	156	(6)	463
28	51	54	43	-	176
2	4	2	1	-	9
(1)	(1)	(1)	(1)	-	(4)
194	185	72	199	(6)	644
4	1	-	5	-	10
1	27	25	(1)	12	64
2	1	-	2	2	7
3	28	25	1	14	71
2,703	666	895	5,391	346	10,001
2,523	637	183	2,910	346	6,599

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
650	834	971	952	(6)	3,401
7	26	740	298	-	1,071
643	808	231	654	(6)	2,330
(25)	4	(2)	7	(16)	(32)
668	804	233	647	10	2,362
68	15	14	84	10	191
-	8	156	31	-	195
736	827	403	762	20	2,748
665	550	502	865	(24)	2,558
(9)	26	427	207	-	651
674	524	75	658	(24)	1,907
95	198	226	160	-	679
8	9	9	7	4	37
10	2	1	13	-	26
787	733	311	838	(20)	2,649
15	3	1	18	-	37
(36)	97	93	(58)	40	136
(18)	(4)	(1)	(22)	(9)	(54)
(54)	93	92	(80)	31	82
2,637	581	892	5,369	335	9,814
2,475	554	171	3,038	335	6,573

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2018

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	-	4,094	-	-	4,802	4,802
-	-	-	109	-	-	119	119
-	-	-	3,985	-	-	4,683	4,683
-	2	-	2,190	-	2	4,729	4,731
191	245	181	360	465	901	778	191
-	-	-	27	-	33	27	33
191	247	181	6,562	9,910	10,348	6,982	191
2	10	2	5,496	9,358	9,370	5,506	2
-	-	-	63	90	90	63	-
2	10	2	5,433	9,268	9,280	5,443	2
74	94	69	553	613	781	713	74
67	89	70	281	274	430	428	67
5	1	6	-	-	6	7	5
-	-	-	9	6	6	9	-
148	194	147	6,276	10,161	10,503	6,600	148
-	-	-	16	9	9	16	-
43	53	34	302	(242)	(146)	398	43
2	6	-	28	192	200	27	2
45	59	34	330	(50)	54	425	45

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

* מוין מחדש

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	1,479	1,479	-	-	1,772	1,772
-	-	37	37	-	-	39	39
-	-	1,442	1,442	-	-	1,733	1,733
-	-	1,450	1,451	-	-	711	711
64	85	173	315	64	85	166	315
-	-	9	9	-	-	13	13
64	85	3,074	3,217	64	85	2,623	2,772
1	4	2,662	2,665	1	4	2,499	2,504
-	-	20	20	-	-	16	16
1	4	2,642	2,645	1	4	2,483	2,488
25	32	188	243	25	32	204	261
23	28	92	140	23	28	92	143
1	1	-	2	1	1	-	2
-	-	2	2	-	-	(2)	(2)
50	65	2,924	3,032	50	65	2,777	2,892
-	-	9	9	-	-	10	10
14	20	159	194	14	20	(144)	(110)
1	2	11	11	1	2	74	77
15	22	170	205	15	22	(70)	(33)

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

* מוין מחדש

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	5,614	5,614
-	-	144	144
-	-	5,470	5,470
-	2	(48)	(46)
243	319	386	948
-	-	32	32
243	321	5,840	6,404
2	11	4,623	4,636
-	-	82	82
2	11	4,541	4,554
93	123	743	959
92	103	370	565
9	1	-	10
-	-	11	11
196	238	5,665	6,099
-	-	23	23
47	83	198	328
(1)	(2)	30	27
46	81	228	355

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
4,804	125	868	3,042	-	693	76
(2)						
4,802						
2,379	-	-	2,364	15	-	-
572	-	-	223	(74)	242	181
8,367	128	484	4,306	210	2,531	708
991	-	-	992	(1)	-	-
(50)	(6)	24	52	(80)	96	(136)
1,769	42	292	1,178	-	231	26
3						
1,772						
821	-	-	817	4	-	-
207	-	-	78	(52)	88	93
2,370	39	144	1,362	94	501	230
129	-	-	129	-	-	-
(70)	1	19	(2)	(56)	51	(83)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.
- (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סה"כ	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
			מיליוני ש"ח			
4,100	138	835	2,344	-	701	82
(6)						
4,094						
3,988	-	-	3,871	117	-	-
436	-	-	192	39	168	37
5,142	115	371	2,789	(8)	1,508	367
354	-	-	353	1	-	-
330	12	97	(7)	46	83	99
1,481	46	285	889	-	234	27
(2)						
1,479						
1,083	-	-	1,071	12	-	-
203	-	-	69	3	104	27
2,374	35	115	1,262	11	818	133
288	-	-	287	1	-	-
170	7	53	6	5	73	26

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה
סך הכל
תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח
מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
סך כל הרווח הכולל מעסקי ביטוח חיים

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
					מיליוני ש"ח	
5,623	180	1,121	3,277	-	937	108
(9)						
5,614						
4,918	-	-	4,788	130	-	-
471	-	-	257	62	129	23
4,824	156	503	2,958	(46)	717	536
(201)	-	-	(202)	1	-	-
228	8	112	(17)	72	29	24

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.
- (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
		מיליוני ש"ח		
3,663	356	1,725	1,018	564
3,628	227	1,043	1,314	1,044
(326)	14	143	(48)	(435)
1,269	152	582	346	189
1,514	82	351	375	706
(480)	18	37	(1)	(534)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
3,463	353	1,639	933	538
2,714	248	1,040	982	444
97	1	64	(46)	78
1,213	152	552	327	182
949	79	336	377	157
82	15	46	-	21

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,370 מיליוני ש"ח ו-494 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה (פרמיות פרט בסך של 1,308 מיליוני ש"ח ו-474 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה) ופרמיות קבוצתיות בסך של 711 מיליוני ש"ח ו-240 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה (פרמיות קבוצתיות בסך של 684 מיליוני ש"ח ו-230 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה).

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
4,698	486	2,220	1,266	726
3,335	324	1,223	1,200	588
289	***1	***255	***53	86

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,797 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של 909 מיליוני ש"ח.

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

*** מוין מחדש.

באור 5 - מסים על ההכנסה**שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה**

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים, החל משנת 2018 ואילך הינם כדלקמן: מס חברות בשיעור 23%, מס רווח בשיעור 17% דהיינו מס בשיעור משוקלל של 34.19%.

ברבעון השלישי הכירה הראל ביטוח בהכנסות מסים שוטפים בסך של כ-64 מיליוני ש"ח בגין מס שכר לקבל.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,628	1,593	1,702
		נדל"ן להשקעה
		השקעות פיננסיות
19,309	19,733	22,159
13,083	13,394	14,393
8,922	9,500	10,324
10,577	10,917	12,030
51,891	53,544	58,906
3,083	2,975	2,984
1,028	678	1,042
57,630	58,790	64,634
119	27	169
517	211	194
636	238	363
		מזומנים ושווי מזומנים
		אחר
		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**
		זכאים ויתרות זכות
		התחייבויות פיננסיות***
		התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה**
593	608	554
615	651	617
		(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת
		שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

** כולל נכסים נטו (נכסים בניכוי התחייבויות פיננסיות) בסך 4,486 מיליוני ש"ח, 4,399 מיליוני ש"ח ובסך 4,236 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2019 ו-2018 וליום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)**א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)****2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות**

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
18,954	3,205	-	22,159
-	13,075	764	13,839
7,823	8	2,493	10,324
7,758	377	3,895	12,030
34,535	16,665	7,152	58,352

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות
סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
16,610	3,123	-	19,733
-	12,293	493	12,786
7,051	9	2,440	9,500
7,192	108	3,617	10,917
30,853	15,533	6,550	52,936

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
16,170	3,139	-	19,309
-	11,984	506	12,490
6,383	8	2,531	8,922
6,716	71	3,790	10,577
29,269	15,202	6,827	51,298

נכסי חוב סחירים
 נכסי חוב שאינם סחירים
 מניות
 אחרות
סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
506	2,531	3,790	6,827
4	(41)	(107)	(144)
(25)	(56)	(162)	(243)
558	211	633	1,402
-	(152)	(215)	(367)
(170)	-	(44)	(214)
(109)	-	-	(109)
764	2,493	3,895	7,152
4	(25)	(108)	(129)

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

* בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
614	2,347	3,924	6,885
(10)	22	(94)	(82)
(10)	(5)	(54)	(69)
215	131	219	565
-	(2)	(93)	(95)
(45)	-	(7)	(52)
764	2,493	3,895	7,152
(5)	23	(90)	(72)

יתרה ליום 1 ביולי 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
466	2,035	3,218	5,719
18	210	357	585
(24)	(34)	(170)	(228)
220	272	641	1,133
(4)	(43)	(386)	(433)
(170)	-	(43)	(213)
(13)	-	-	(13)
493	2,440	3,617	6,550
11	204	356	571

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
498	2,336	3,422	6,256
4	49	69	122
(8)	(22)	(68)	(98)
97	87	300	484
-	(10)	(102)	(112)
(92)	-	(4)	(96)
(6)	-	-	(6)
493	2,440	3,617	6,550
3	49	69	121

יתרה ליום 1 ביולי 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3*

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
466	2,035	3,218	5,719
25	318	499	842
(31)	(73)	(227)	(331)
277	325	815	1,417
(5)	(74)	(464)	(543)
(213)	-	(51)	(264)
(13)	-	-	(13)
506	2,531	3,790	6,827
11	314	499	824

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3 *

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2018

* בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפידיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)	
	שווי הוגן			ערך בספרים	
2018	2018	2019	2018	2018	2019
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,405	6,622	6,992	4,938	4,989	4,993
8,027	8,337	8,197	7,584	7,636	7,216
1,046	1,187	2,368	994	1,114	2,300
15,478	16,146	17,557	13,516	13,739	14,509
121	142	102	117	135	98
121	142	102	117	135	98
15,599	16,288	17,659	13,633	13,874	14,607
			17	16	21
			234	213	1,530

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות

נכסי חוב שאינם סחירים שאינם ניתנים להמרה, למעט פיקדונות בבנקים (*)

פיקדונות בבנקים

סך כל נכסי חוב שאינם סחירים

השקעות המוחזקות לפידיון:

נכסי חוב סחירים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל השקעות מוחזקות לפידיון

סך הכל

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בשווי הוגן

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 2א6.

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
9,276	1,144	-	10,420
-	1,530	-	1,530
869	-	328	1,197
973	190	1,553	2,716
11,118	2,864	1,881	15,863

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,683	1,302	-	7,985
-	213	-	213
877	-	175	1,052
930	69	1,522	2,521
8,490	1,584	1,697	11,771

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
7,078	1,306	-	8,384
-	234	-	234
898	-	266	1,164
851	60	1,547	2,458
8,827	1,600	1,813	12,240

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
266	1,547	1,813
(3)	39	36
9	(72)	(63)
(1)	(50)	(51)
59	168	227
(2)	(70)	(72)
-	(9)	(9)
328	1,553	1,881
(3)	39	36

יתרה ליום 1 בינואר 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
314	1,568	1,882
(4)	10	6
3	(39)	(36)
-	(13)	(13)
16	56	72
(1)	(26)	(27)
-	(3)	(3)
328	1,553	1,881
(4)	10	6

יתרה ליום 1 ביולי 2019

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2019

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
117	1,405	1,522
(1)	35	34
9	83	92
(1)	(53)	(54)
51	156	207
-	(90)	(90)
-	(14)	(14)
175	1,522	1,697
(1)	30	29

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
147	1,498	1,645
-	11	11
6	15	21
(1)	(18)	(19)
23	58	81
-	(34)	(34)
-	(8)	(8)
175	1,522	1,697
-	6	6

יתרה ליום 1 ביולי 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
117	1,405	1,522
(3)	58	55
60	112	172
(1)	(75)	(76)
125	215	340
(32)	(144)	(176)
-	(24)	(24)
266	1,547	1,813
(3)	53	50

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2018

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר	
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
	שווי הוגן			ערך בספרים	
2018	2018	2019	2018	2018	2019
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
473	551	376	459	531	349
31	31	-	31	31	-
11	11	12	11	11	12
121	-	-	121	-	-
3,584	3,396	5,791	3,415	3,096	5,225
4,220	3,989	6,179	4,037	3,669	5,586
הלוואות מתאגידים בנקאיים* הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים הלוואות מצדדים קשורים אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים אגרות חוב* סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת					
			3,516	3,216	3,986

* לרבות כתבי התחייבויות נדחים.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 30 בספטמבר		
	2018	2019	
2.75%	2.62%	1.96%	באחוזים
2.31%	1.36%	0.87%	הלוואות
			אגרות חוב

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 2א6.

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
71	464	535
251	-	251
322	464	786

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	66	66
26	680	706
189	-	189
215	746	961

הלוואות מתאגידים בנקאיים

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
214	810	1,024
207	-	207
421	810	1,231

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הני"ל, סך של כ-340 מיליוני ש"ח, כ-460 מיליוני ש"ח וכ-507 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2019 ו-2018 וליום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות תשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ-818 מיליוני ש"ח, כ-597 מיליוני ש"ח וכ-1,099 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2019 ו-2018 וליום 31 בדצמבר 2018, בהתאמה, כבטוחות לכיסוי התחייבויותיה הנובעות מפעילות זו (בטוחות אלו מוצגות בסעיף חייבים).

(2) במהלך שנת 2016, התקשרה חברה בת של החברה עם תאגיד בנקאי בהסכם לביצוע מספר עסקאות מכירה בחסר של אג"ח ממשלת ישראל כנגד פיקדונות בנקאיים, לפיו תפקיד החברה הבת סך של כ-100 מיליוני ש"ח בידי הבנק עד למועד הפדיון של האיגרת. במהלך השנים 2017 ו-2018 הפקידה החברה הבת במצטבר סך של כ-100 מיליוני ש"ח נוספים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)**ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)****4. פרטים נוספים****1. אמות מידה פיננסיות**

לפרטים בקשר לאמות מידה פיננסיות בגין הלוואות מהותיות מתאגידים בנקאיים ומתאגידים שאינם בנקאיים שנטלה החברה, ראה באור 25 לדוחות השנתיים. ליום 30 בספטמבר 2019 החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.

2. דירוג מעלות

ביום 10 בינואר 2019 הודיעה מעלות על אשרור דירוג 'ilAA+' לחברה הבת הראל ביטוח. במסגרת הודעת מעלות אושרר דירוג 'ilAA+' לאג'ח 1 (לא סחיר) של הראל ביטוח ולכתבי התחייבויות סדרה א' של הראל הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח. כמו כן, אושרר דירוג 'ilAA-' להון משני ושלישוני שהונפק על ידי הראל הנפקות במסגרת אג'ח סדרות ג'-טו'. תחזית הדירוג נותרה חיובית.

ביום 2 באפריל 2019 קבעה מעלות דירוג 'ilAA-' להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז'), בהיקף של עד 300 מיליוני ש"ח.

ביום 16 באפריל 2019 קבעה מעלות דירוג 'ilAA-' להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה טז'), בהיקף של עד 600 מיליוני ש"ח. סכום זה כולל את המסגרת הראשונית שניתנה ביום 2 באפריל 2019, בהיקף של עד 300 מיליוני ש"ח.

3. הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות

ביום 16 באפריל 2019 פרסמה הראל הנפקות דוח הצעת מדף על פי תשקיף מדף הנושא את התאריך 27 בפברואר 2017 אשר תוקפו הוארך עד ליום 27 בפברואר 2020. על פי דוח הצעת המדף, הציעה הראל הנפקות לציבור עד 600 מיליוני ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה טז'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת. אגרות החוב (סדרה טז') אינן צמודות למדד או למטבע כלשהו.

בסך הכל, הונפקו 600 מיליוני ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה טז') ובתמורה כוללת (ברוטו) של כ-600 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד בהראל ביטוח, לשימוש על פי שיקוליה ובאחריותה, והראל ביטוח התחייבה כלפי הנאמן לאגרות החוב (סדרה טז') למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב (סדרה טז').

4. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות

ביום 29 באפריל 2019, דירקטוריון הראל הנפקות, שהינה חברה נכדה של החברה, החליט על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת הראל הנפקות של אגרות החוב (סדרה ג') שהונפקו על ידה, אשר בוצע ביום 31 במאי 2019.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3**שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים**

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות**א. התחייבויות תלויות**

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו. לגופים המוסדיים בקבוצה תכנית אכיפה במסגרתה הם פועלים לבדיקת עמידה בהוראות רגולטוריות ותיקון ליקויים ככל שמתגלים כאלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חבויים כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורכת רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי ביטוח בריאות, ביטוח כללי, שירות לקוחות, ביטוח חיים, מערכות מידע, יישוב תביעות, הלבנת הון ואקטואריה.

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושעת עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסייעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להזדכות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 46, 48, 50, ו-51 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריך הביטוח נקבע בסכום שנתי, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ-2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ-307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה להראל ביטוח בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון. בהחלטתו מיום 2 ביולי 2019 הורה בית המשפט העליון על קיום דיון נוסף בפסק הדין בפני הרכב של שבעה שופטים. בחודש נובמבר 2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה על התייצבותו בהליך.

2. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נוהגות לזכות מבטוחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבטוח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. התובעות טוענות, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת אפליה של מבטוחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כוללת נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין הארצי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על ההחלטה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר לממונה לצורך קבלת עמדתו. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה התומכת בעמדת חברות הביטוח ולפיה אין מקום לדון בתובענה כתביעה ייצוגית משאין מדובר באפליה פסולה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ-225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהראל ביטוח הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיות הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד הראל ביטוח אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח. בחודש ספטמבר 2016 הוגש לאישורו של בית המשפט הסכם פשרה, במסגרתו, הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תתרום 60% מסכום ההחזר הכולל שלה ביחס לעילה הראשונה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, ו-80% מסכום ההחזר הכולל שלה בגין העילה השנייה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדק שימונה כאמור. כמו כן, נקבעו בהסכם הפשרה הוראות ביחס להתנהלות עתידית במקרים של ביטול פוליסות נשוא התביעה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש מרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו וכי הוא מבקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבדק ובחינתה. בחודש יוני 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

4. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה ברשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון ("הממונה") הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד הראל ביטוח, בהתאם לחלקה בשוק בכ-386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה שהוצע, התחייבו הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של הראל ביטוח בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות התחייבה להפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. כן הסכימו הנתבעות לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש יוני 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשת הנתבעות והורה על התליית ההליך בביהמ"ש המחוזי. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש פברואר 2019 נמחקה בקשת רשות הערעור, לאחר שהנתבעות קיבלו את המלצת בית המשפט העליון למשיכת בקשת רשות הערעור תוך שמירת מלוא טענותיהן וזכויותיהן.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

5. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהראל ביטוח מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת הנתבעות בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרס 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016. בית המשפט הורה על קבלת עמדת הממונה במחלוקת נשוא התובענה. בחודש ספטמבר 2018 התקבלה עמדת הממונה, לפיה מאחר ומדובר במחלוקת הנוגעת לפרשנות מסמכי הפוליסה, רשות שוק ההון לא רואה לנכון להביע עמדתה בעניין.

6. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסיעודי החודשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הסיעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנתען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. בחודש דצמבר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי ישולמו למבוטחים בפוליסה הפרשי מדד בגין תגמולי סיעוד שחושבו שלא על פי מדד הבסיס הקבוע בפוליסה, וכן כי ישולמו הפרשי מדד בגין תגמולי סיעוד שחושבו שלא על פי המדד הידוע במועד התשלום בפוליסות שנקבע בהן, כי התשלום יהיה צמוד למדד הידוע במועד התשלום. כמו כן נקבעו הוראות לעניין אופן ביצוע תשלומים בעתיד לחברי הקבוצה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש יולי 2019 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו, וכן הערות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה וכן ביקש להגיש עמדה נוספת לאחר קבלת חוות דעת הבודק ובהינתנה.

7. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ-168 מיליוני ש"ח לכ-807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהלה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי הראל ביטוח אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת הנתבעות בסכום של כ-120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור.

8. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעת, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר הממונה "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מרס 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה חזר על חלק מההערות אשר ציין בעמדתו מחודש ספטמבר 2016 וכן כלל הערות נוספות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

9. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ-14 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מרס 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה במסגרתה חזר על חלק מההערות אשר ציין בעמדתו מחודש ספטמבר 2016 וכן כלל הערות נוספות ביחס לאופן ביצוע ההשבה לחברי הקבוצה.
10. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין ("העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד לכיכול להוראות הפוליסה והדין ("העילה השנייה"). הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם לסכום של כ-21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ-19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ-2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).
11. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי הראל ביטוח אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ-381 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית ("ההחלטה"). הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל המבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים המנוהלות בהראל ביטוח, אשר במסגרתן תגמולי הביטוח משולמים על יסוד נוסחת Rm. ביום 17 ביולי 2019 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. ביום 22 ביולי 2019 הומצא להראל ביטוח ערעור לבית המשפט העליון, אשר הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, על חלקה של ההחלטה במסגרתה החליט בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת הטענה וכן על כך שלא כלל במסגרת הגדרת הקבוצה בתובענה הייצוגית גם מבוטחי עבר לרבות מוטבים ויורשים של מבוטחים בפוליסות הביטוח לגביהן אושרה התביעה כייצוגית. בחודש אוקטובר 2019 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בפני בית המשפט המחוזי עד להודעה אחרת.
12. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובענה לייצג, מסתכם, להערכת התובענה, לסכום של כ-35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושא הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון. בחודש דצמבר 2018 דחה בית המשפט את הבקשה לאשר את התביעה כייצוגית בטענה כי אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומדת בניגוד להוראות הממונה, אך אישר את ניהולה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת חוזר ביטוח שעניינו גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל מבוטחי דקלה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי לאחר יום 1.10.2001, אשר קמה להם זכות תביעה לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 29.5.2011 ועד ליום 29.5.2014 ואשר בטופס הגילוי הנאות שצורף לפוליסה שרכשו אין ציון/הפניה לסעיף הקובע כי מועד קרות מקרה הביטוח הוא המועד שבו נכנס המבוטח לראשונה למצב מזכה, או המועד שבו שוחרר המבוטח מאשפוז בבית חולים כללי או שיקומי, לפי המאוחר מבניהם. בחודש מאי 2019 הגישה דקלה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש יוני 2019 הוגש על-ידי המבקש בבקשת האישור, ערעור לבית המשפט העליון על החלטתו של בית המשפט המחוזי שלא לאשר את ניהול התביעה כייצוגית בעילת תביעה לפיה אי תשלום תגמולי הביטוח בגין תקופת האשפוז עומד בניגוד להוראות הממונה וכן על כך שלא הכריע, לטענת המבקשת, בעילת תביעה נטענת נוספת של הפרת חוזה.

א. התחייבויות תלויות (המשך)

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

18. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שירותי בריאות כללית ("כללית") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בפוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" ("הפוליסה"). לטענת התובע, במקרים בהם קיים מעבר מתקופת זכאות אחת ("תקופת הזכאות הראשונה"), לתקופת זכאות אחרת, בה זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מופחתים ביחס לתקופת הזכאות הראשונה ("תקופת הזכאות השנייה"), וכאשר המעבר בין תקופות הזכאות נעשה לאחר ה-1 לחודש קלנדרי, משולמים לו תגמולי ביטוח על פי הסכום המופחת, עבור כל החודש בו נעשה המעבר כאמור ("עילת התביעה הראשונה"). כך, שלטענת התובע נגרעים ממנו תגמולי ביטוח, בגובה ההפרש שבין תגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה לבין תגמולי הביטוח בגין התקופה השנייה כפול החלק היחסי של החודש בגינו הוא זכאי לתגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה. עוד טוען התובע כי לחברי הקבוצה ששרדו את מלוא תקופות הזכאות המצטברות לא שולמו כלל תגמולי ביטוח עבור החלק היחסי החסר מהחודש הקלנדארי הראשון לזכאותם וכי הם זכאים לקבלת תגמולי ביטוח בגין אותו חלק יחסי של החודש ("עילת התביעה השנייה"). בכך עושה דקלה, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ואת הוראות פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של 540 ש"ח והנזק הכולל המוערך הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-60 מיליוני ש"ח. בחודש נובמבר 2016 הוגשה על ידי התובע בקשה למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בחודש מרס 2017 דחה בית המשפט את בקשת התובע למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בדיון שהתקיים בחודש יולי 2017, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים לסיום ההליך במתווה במסגרתו מונה רואה החשבון המבקש של החברה כמומחה מטעם בית המשפט לשם בדיקת נאותות הליך החזר התשלום על ידי דקלה. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת המומחה. בחודש אוקטובר 2018, ובהמשך להודעתה של דקלה, כי היא פעלה לתיקונה של התקלה המתוארת בעילת התביעה הראשונה ולתשלום ההפרשים לזכאים לכך וכן להסכמתם של הצדדים בדבר אופן סיומו של ההליך, אושרה התובענה כייצוגית על-ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב בעילת התביעה הראשונה ונדחתה הבקשה לאישורה של התובענה כייצוגית ביחס לעילת התביעה השנייה. בנוסף, נפסקו למבקש ולבאי כוחו שכר טרחה וגמול בסכומים שאינם מהותיים.

19. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בחודש ינואר 2018 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.

20. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של הראל ביטוח הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבוטחייה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כחברת ביטוח ובכלל זה מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-10 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובע לתיקון הגדרת הקבוצה כך שתכלול מבוטחים שרכשו פוליסה לכלי רכב כבד או מסחרי מעל 3.5 טון (לרבות מוניות) ולא רק מבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לרכב מסוג מונית. הצדדים מנהלים הליך גישור.

21. בחודש מרס 2016 הוגשה נגד סטנדרד ביטוחים בע"מ ("סטנדרד"), לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור"). עניינה של התובענה בטענה, כי סטנדרד לא העניקה לעובדיה, כביכול, את הזכויות הקבועות בצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), אלא על פי צווי ההרחבה והדינים הכלליים החלים על כלל העובדים במשק, ובכלל זה הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, לא שילמה להם הפרשי חופשה ותשלומי חגים וימי בחירה מכוח צו ההרחבה בענף היבוא, ולא הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה בגין רכיב דמי חגים, חופשה ומחלה בהתאם לצו ההרחבה בענף היבוא. זאת, לטענת התובע, תוך הפרה של זכויות מכת חוקי המגן. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-8 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

22. בחודש מרס 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למוטבים של מבטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח החיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבחר המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היזום. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים. בחודש פברואר 2017 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש מאי 2017 הגיש הממונה את עמדתו, לפיה כספי חסכון פנסיוני המשולמים למוטבים בעקבות מוות בתקופת העבודה אינם תגמולי ביטוח ולא חל עליהם סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח ועל הראל ביטוח להצמיד מעתה ואילך את כספי החיסכון הפנסיוני למדד ההשקעות גם בתקופה שלאחר מות מבוטח ועד להעברת הכספים למוטבים. עוד ציין הממונה כי לשיטתו לא מתקיימת במקרה דנן עילת עשיית עושר ולא במשפט. הצדדים מנהלים הליך גישור.

23. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבות. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-132 מיליוני ש"ח. בחודש אפריל 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. בחודש פברואר 2018 הורה בית הדין לממונה להגיש את עמדתו ביחס להליך. בחודש יוני 2018 הוגשה עמדת רשות שוק ההון התומכת בעמדת הראל פנסיה.

24. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבות. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-27.8 מיליוני ש"ח. בחודש מאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה שלא כדין של הוצאות ניהול השקעות. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל בעלי פוליסת הראל מגוון השקעות אישי של הראל ביטוח בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה. בחודש ספטמבר 2019 הגישה הראל ביטוח לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה. בחודש נובמבר 2019 קבע בית המשפט העליון כי הבקשה למתן רשות ערעור מצריכה תשובה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו בכתב בבקשה.

25. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, מן המבוטחים, פרמיות גבוהות בגין פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטחים אין, לכאורה, צורך בהם משום שהם מחזיקים בביטוח בריאות משלים של קופת החולים אליה הם משתייכים. בנוסף, טוענים התובעים, כי הנתבעות אינן מגלות למבוטחים, כי מדובר, כביכול, בכיסויים מיותרים, ו/או מתנות שירות בשירות שכן הן אינן מאפשרות למבוטחים לרכוש פוליסה מצומצמת הכוללת רק כיסויים שאינם כלולים בביטוחי הבריאות המשלימים של קופות החולים, ובכך יוצרות מצב של כפל ביטוח. בכך, טוענים התובעים, הנתבעות מפרות את חובת תום הלב המוגברת החלה עליהן, מפרות את חובת חקוקה, מפרות את הוראות הדין, מפרות הסכם, מטעות את מבטחיהן ועושות עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד הראל ביטוח, מסתכם לסכום של כ-2.2 מיליארד ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות לסכום של כ-4.45 מיליארד ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

26. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה, לכאורה, באתר האינטרנט שלה מידע מלא ומדויק אודות תקרות סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה בביטוחי בריאות בגין הוצאות ניתוחים המכוסים בפוליסות ביטוח הבריאות המשווקות על ידה. זאת, טוענת התובעת, במטרה להפחית את סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חוזה, מפרה את הוראות הממונה, נמנעת מלתת גילוי נאות של סכומי השיפוי המגיעים למבוטחים ופועלת בתרמית. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלפחות 20 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם אופן חישוב סכום תגמולי הביטוח לחברי הקבוצה שיגישו, לאחר מועד אישור ההסדר, תביעת ביטוח לחברה לשיפוי בגין הוצאות ניתוח שיעברו וכן מנגנון השלמת סכומי תגמולי ביטוח לחברי קבוצה, אשר קיבלו שיפוי כאמור בעבר. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הוא אינו מתנגד להסכם הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע להסכם, הביע את תמיכתו בבקשת הצדדים למינוי בודק להסכם וכן ביקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבדוק. בחודש נובמבר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבדוק ולפיה מנגנון השיפוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן. בחודש מאי 2019 הוגש הסדר פשרה מעודכן לאישורו של בית המשפט. בחודש נובמבר 2019 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הגורמים המקצועיים במדינה לא מצאו לנכון להביע עמדה ביחס לבקשה לאישור הסדר הפשרה, לחיוב או לשלילה.

27. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד הראל ביטוח, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזר הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים. בחודש מרס 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקת מושא בקשת האישור. בחודש נובמבר 2019 התקבלה עמדת הממונה לפיה, הוראות חוזר 2001/9 'גילוי נאות למבוטח בעת ההצטרפות לפוליסות לביטוח בריאות ("החוזר") של הרשות כמו גם הוראות הדין, מחייבות מבטח להציג למועמד לביטוח את אופן השתנות הפרמיה במעמד רכישת הביטוח, אך אין בנוסח החוזר התייחסות לשאלה איך יש למלא חובה זו טרם ההצטרפות והאם הדרך היחידה למלא אותה היא דווקא בכתב.

28. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

29. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל מעלה, כביכול, את דמי הניהול הנגבים מעמיתיה בקרן הפנסיה המקיפה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדין, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ-265 ש"ח והוא מציין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. הדיון בבקשת האישור הועבר לבית הדין לעבודה. בחודש אפריל 2019 אישר בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בשאלת גובה דמי הניהול שנגבו מעמיתים שהופקדו להם כספים בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק ודחה את יתר טענות המבקשים. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה כל עמית של הראל פנסיה וגמל, שבמהלך התקופה שמיום 12.12.2009 ועד ליום 30.4.2019 נפתחה עבורו קרן פנסיה כללית, לאחר שחצה את תקרת ההפקדות הסטטוטורית בקרן הפנסיה המקיפה, ושחיוב, באופן אוטומטי ובלא שנמסרה לו הודעה על כך, בדמי הניהול המקסימליים האפשריים על פי דין בגין הפקדותיו לקרן הכללית, זאת, אף שבהתאם להסדר הנחות שהיה בתוקף בעניינו הוא היה זכאי להנחה בדמי הניהול בקרן המקיפה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

30. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפחיתה, לכאורה, שלא כדין, את תשלום דמי הביטוח למבוטחים בפוליסת נכות מתאונה בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות בגפיים, עיניים ואוזניים על יסוד טבלת שיעורי נכויות הקבועה בפוליסת הביטוח, השונה מטבלת שיעורי הנכויות שבתקנות הביטוח הלאומי ועל יסוד נוסחת התאמה הקבועה בפוליסה הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ-12,500 ש"ח והוא מעריך את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-100 מיליוני ש"ח.

31. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחיה בביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את ותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחיה הנ"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח.

32. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה הפקידה, כביכול, עבור עובדיה, תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), חרף חובתה, הנתענת, לפעול בהתאם להוראות צו ההרחבה בענף היבוא. הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-1.4 מיליוני ש"ח.

33. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ונגד החברה המאוחדת הראל ביטוח (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, בניגוד להוראות הדין, בהיעדר הרשאה חוקית ובניגוד לעמדת הממונה. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-5.9 מיליוני ש"ח. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש אוקטובר 2019 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו לנוסח סופי מוסכם של הסכם פשרה וכי יגישו בלוחות הזמנים שנקבעו בקשה לאישורו.

34. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") ונגד חברה מנהלת נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באותן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-44.75 מיליוני ש"ח. בהחלטתו מחודש אפריל 2017 קבע בית המשפט כי למחלקה הכלכלית אין סמכות עניינית לדון בבקשת האישור וכי התובענה תישמע כהליך אזרחי. הצדדים מנהלים הליך גישור. בחודש אוקטובר 2019 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו לנוסח סופי מוסכם של הסכם פשרה וכי יגישו בלוחות הזמנים שנקבעו בקשה לאישורו.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

35. בחודש מרס 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הנכדה הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוז, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-127.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התביעה ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.
36. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחיה גמלאות חודשיות במועד מאוחר מהמועד שנקבע לכך בפוליסת הביטוח ללא תוספת ריבית בגין הפיגור בתשלום. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח. בחודש פברואר 2019 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.
37. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 12 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הנתבעות משלמות סכומים שנפסקו נגדן על ידי רשויות שיפוטיות לאחר המועד שנקבע לפרעונם, הן אינן מוסיפות להם הפרשי הצמדה, ריבית, וריבית צמודה כנדרש, כביכול, על פי הוראות סעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 ("החוק"). התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות מיליוני שקלים. הצדדים מנהלים הליך גישור.
38. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחיה דמי ביטוח בגין תקופת אכשרה, על אף שלא ניתן למבוטח כיסוי ביטוחי במהלכה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-42 מיליוני ש"ח.
39. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2019 הורה בית המשפט על העברת הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור.
40. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג נגד הראל ביטוח בסך של כ-19 מיליוני ש"ח בגין כל שנה והתקופה בגינה היא מבקשת לתבוע הינה מיום 4 ביוני 2001 ולחילופין החל מ-7 שנים לפני מועד הגשת התביעה הקודמת ו/או 7 שנים לפני מועד הגשתה של בקשה זו. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה.
41. בחודש מרס 2018 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") ונגד חמש חברות מנהלות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן מבהירות לעמיתים, המצטרפים לקרנות הפנסיה שבניהולן, אשר אין להם שארים, כי אין להם צורך בכיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ועל כן אין טעם כי יצטרפו למסלול ביטוח הכולל כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות, וכן, כי אינן מבהירות למצטרפים אלו, כי שנתיים לאחר מועד ההצטרפות יעברו באופן אוטומטי למסלול ביטוח הכולל כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ועל כן ככל שמצבם המשפחתי לא ישתנה יהיה עליהם להודיע לקרן שאינם מעוניינים בכך. התובעים מציינים כי אין ביכולתם להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

42. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחשבות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלמעלה מ-7 מיליוני ש"ח.

43. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעתי. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג. הצדדים מנהלים הליך גישור.

44. בחודש דצמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "חברות הביטוח הנתבעות") ונגד ארבעה בנקים (ביחד "הבנקים הנתבעים"). עניינה של התובענה בטענה, כי חברות הביטוח הנתבעות מפיקות, כביכול, לבעלי מבנים, המשועבדים לצורך הבטחת משכנתא, פוליסות ביטוח מבנה, למרות שבעת הפקתן של הפוליסות, כבר קיימת, בין אם אצל אותה חברת ביטוח ובין אם אצל חברת ביטוח אחרת, פוליסה המבטחת את אותו המבנה ביחס לאותה תקופה. זאת, כביכול, תוך הפרה של הוראות דין מפורשות ותוך הטעייתם של מבוטחים. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, בסך נומינלי כולל של 280 מיליון ש"ח.

תובענות שהוגשו בתקופת הדו

45. בחודש פברואר 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח דרשה ממבוטחים בפוליסת ביטוח קבוצתית לעובדי חברת חשמל, אשר קיבלו תגמולי ביטוח שלא נוכו מהם מיסים במקור, להשיב לה את סכומי הכסף ששולמו על ידיה בגין תשלומי מס אלו. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 3 מיליוני ש"ח.

46. בחודש מאי 2019 הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מסרבת, לכאורה, ליתן למבוטחים, אשר ניתן להם כיסוי ביטוחי לבדיקה באמצעות מעבדת אונקוטסט בהקשר למחלת הסרטן פעם אחת, כיסוי ביטוחי בגין בדיקה נוספת במעבדות אונקוטסט. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ-1.8 מיליון ש"ח.

47. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחים בפוליסות ביטוחי חיים המשלבות רכיב ביטוח למקרה מוות ורכיב של חסכון ("ביטוחי מנהלים") תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-365.3 מיליון ש"ח.

48. בחודש יוני 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם ריבית בגין תגמולי ביטוח למבוטחיהן, החל מתום 30 יום ממועד מסירת התביעה. תובענה ובקשה זו עוסקות באותה עילה בה עוסקת תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמת ("התביעה הראשונה") אשר אושרה לניהול כתביעה ייצוגית באופן חלקי ביום 30 באוגוסט 2015 ("החלטת האישור") על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ואשר מתבררת כעת לגופה (ראו סעיף 7(א)(7) לעיל), אך הן מתייחסות לתקופה שונה מזו שלגביה אושרה התביעה הראשונה והיא הוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות ובמקביל לבקשתם להרחיב את הקבוצה המיוצגת במסגרת התביעה הראשונה גם לתקופה שממתן החלטת האישור ועד מועד מתן פסק דין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד הראל ביטוח בסכום של כ-90 מיליוני ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות בסכום של כ-264.4 מיליון ש"ח.

49. בחודש יולי 2019 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גובה, כביכול, מעמיתים בקרן ההשתלמות "הראל השתלמות" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא עיגון הסכמי בתקנון קרן ההשתלמות. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-56.8 מיליון ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (המשך)**

50. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה. עניינה של התובענה בטענה, כי החברה אינה מקיימת, כביכול, את הוראות הדין לעניין איתור עמיתים שהקשר עמם נותק ולעניין איתור ויידוע מוטבים ויורשים של עמיתים אשר הלכו לעולמם. עוד נטען, כי החברה גבתה, כביכול, דמי ניהול ביתר באופן המנוגד להוראות הדין. התובעות אינן מכמתות את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הן מבקשות לייצג אולם הן מעריכות אותו בעשרות ואף במאות מיליוני שקלים.

51. בחודש אוגוסט 2019 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות ביטוח רכוש לציוד מכני הנדסי ("הציוד"), הנתבעות קובעות, לכאורה, את שווי הציוד לצורך חישוב פרמיית הביטוח ללא התחשבות בגיל הציוד ואילו במקרה של אובדן גמור לציוד הן קובעות, לכאורה, את גובה תגמולי הביטוח לפי השווי האמיתי של הציוד במועד קרות האירוע הביטוחי, תוך התחשבות בגיל הציוד. התובעות אינן מכמתות את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הן מבקשות לייצג אולם הן מעריכות אותו במיליוני שקלים.

טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	6	996
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	2	285
לא צוין סכום התביעה	2	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	24	3,987
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	5	3,598
לא צוין סכום התביעה	12	
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	16

סכום ההפרשה הכולל בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל ליום 30 בספטמבר 2019 ו- 31 בדצמבר 2018 מסתכם בכ- 132 מיליוני ש"ח וכ- 130 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: ידידים), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה בעלת שליטה בידידים (להלן: "הנתבעים"), על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה חברה בת של ידידים (להלן: לעתיד) בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידית קופת פנסיה בע"מ (להלן: עתידית), קרן פנסיה בניהול לעתיד, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידית, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידית, בגין נטילת קרן פנסיה ממשכיה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. ביום 29 ביולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את הנתבעים בשם לעתיד בגין זכויות שלטענתם זכאית להן לעתיד. ביום 24 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתיד איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאביה של עתידית לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. ביום 28 באוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה מבקשים התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתיד לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טענו כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים נגעה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיית העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריבית התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. ביום 22 באוגוסט 2016 ניתנה החלטת בית המשפט, המקבלת את עמדת הנתבעים, כי הריבית לפיה יבצע המומחה את הבדיקה ויערוך את תחשיב התמלוגים היא הריבית בגין איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית. בכל הנוגע לתביעה האישית, ביום 3.1.2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת חלקית של המומחה מטעם בית המשפט, בנושא התמלוגים ובנושא שכר הדיקטורים. בעקבות הכרעת המומחה בנושאים האמורים שולם סכום העומד על 322,356 ש"ח לתובעים. המומחה טרם השלים את חוות דעתו בנושא העמלות אשר הצדדים הגיעו להסכמה כי הוא ידון בעניין זה גם כן. ביום 25 במאי 2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בעניין מתווה הבדיקה של המומחה בסוגיית העמלות ובסיומו הוסכם בין הצדדים על מתווה להשלמת חוות דעתו. ביום 14 בפברואר 2018 הגיש המומחה את חוות דעתו הסופית לבית המשפט לפיה דחה את טענות התובעים בנוגע לנושא העמלות. ביום 12 במרס 2018 הוגש על ידי התובעים ערעור על חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, המתייחס לתשלום העמלות להם זכאים התובעים. ביום 1 במאי 2018 הגישו התובעים תגובה לערעור. הפער בין עמדות הצדדים עמד נכון לאותו מועד על כ-171 אלפי ש"ח (כולל ריבית). ביום 12 ביולי 2018 נערך דיון בערעור אשר בסופו הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן החברה תשלם לתובעים סך של 110 אלפי ש"ח והתובעים יוותרו על כל טענותיהם במסגרת הערעור. ביום 21 באוקטובר 2018 הגישה החברה ערעור לבית המשפט העליון על החלק הנוגע לתביעה האישית. הערעור נסב על שני רכיבים, דחיית הטענות ביחס להפחתת שיעורי הריבית ודחיית הטענות לעניין הקיזוז.

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות מפחיתות, כביכול, מסכומי הנזק הנתבעים על-ידי צד שלישי עקב רשלנותו של מבוטח, סכומים שונים באופן שרירותי. זאת, כביכול, בנימוק כללי של "רשלנות תורמת" של הצד השלישי ללא הנמקה, כנדרש בהוראות הדין. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות הדין, לרבות חוזרי הממונה, מפרות חובה חקוקה, פועלות בחוסר תום לב, ועושות עושר ולא במשפט. בחודש אפריל 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה ובחודש יולי 2018 הגישו הסכם פשרה מתוקן. בחודש ינואר 2019 ולאחר שהיועץ המשפטי לממשלה הודיע כי אינו מתנגד להסכם הפשרה המתוקן, ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפשרה המתוקן, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלח לחברי הקבוצה מכתבים בהם יפורטו הנימוקים, אשר עמדו בבסיס הפחתת תגמולי הביטוח עקב טענת הרשלנות התורמת וכי ככל שבמסגרת זו יימצאו מקרים בהם יש מקום לצמצם או לבטל את הפחתת הסכומים שנעשתה מחמת רשלנות תורמת, הראל ביטוח תפעל להשיב את הסכומים הרלבנטיים לחברי הקבוצה. כמו כן נפסקו לתובע ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

2. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מקיימת את הוראות הדין לעניין איתור מוטבים ויורשים של מבוטחים בביטוח חיים, אשר הלכו לעולמם וכי היא אינה משלמת ליורשי או מוטבי מבוטחים בביטוח סיעודי הכולל תשלום פיצוי כספי חד פעמי בעת פטירת מבוטח המצוי במצב סיעודי, את מלוא הכספים המגיעים להם על פי פוליסת הביטוח. בחודש דצמבר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי במקרים שבהם לא עשתה כן, הראל תפעל לאיתור מוטבים ו/או יורשים של מבוטחים בפוליסות סיעוד, הזכאים לתשלום סכום חד פעמי של תגמולי ביטוח, ושל מבוטחים בביטוח חיים למקרה מוות בפוליסות קבוצתיות, הזכאים לקבלת תגמולי ביטוח, ולתשלום הסכומים להם הם זכאים, וכן תשלם ריבית והצמדה, ככל שלא שולמו, למוטבים ו/או ליורשים של מבוטחים בביטוח חיים למקרה מוות בפוליסות קבוצתיות, אשר תהליך איתורם החל באיחור. בחודש מאי 2019 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפשרה. כמו כן נפסקו לתובע ולבא כוחו גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
3. בחודש נובמבר 2016 הומצאה לחברה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח") ונגד עמותת גמלאי קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז ("עמותת גמלאי נתיב"), אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית, המתנהלת החל מחודש מאי 2015 נגד כלל ביטוח ועמותת גמלאי נתיב. עניינה של התובענה היה בטענה, כי כלל ביטוח ביטלה באופן חד צדדי ולא כדין את פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית לגמלאי עמותת קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז, בטענה כי הפוליסה אינה רווחית. צירופה של הראל ביטוח לבקשת האישור (אשר הוחלפה בשנת 2017 בהראל פנסיה וגמל בע"מ "הראל פנסיה וגמל") התבקש, לטענת התובע, נוכח תפקידה של הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"), ביחד עם עמותת גמלאי נתיב, לגבות מחברי העמותה את דמי הביטוח החודשיים ונוכח עמדתה של הראל פנסיה, כי לא ניתנו לה הרשאות חברי העמותה לגביית סכומים גבוהים יותר מקצבותיהם. בחודש מאי 2019 דחה בית המשפט המחוזי בירושלים את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נגד הראל פנסיה וגמל.
4. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד חברת ביטוח נוספת (להלן: "הנתבעות") ונגד שתי סוכנויות ביטוח (להלן ביחד: "הסוכנויות הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הסוכנויות הנתבעות משווקות, כביכול, פוליסות ביטוח, בין היתר, של חברות הביטוח הנתבעות, במסגרת פגישות עם המועמדים לביטוח באמצעות נציגים שאינם סוכנים מורשים. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות הדין. בחודש יוני 2019 נענה בית המשפט לבקשת חברות הביטוח הנתבעות והסוכנויות הנתבעות לסלק על הסף את הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית והורה על סילוק התובענה והבקשה לאישורה כייצוגית על הסף מחמת העדר בסיס עובדתי ו/או משפטי ו/או עילת תביעה מבוססת המצדיקים את ניהול התובענה.
5. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי במסגרת פוליסות הביטוח המשווקות על-ידי הנתבעות במסגרת מכרז ביטוח הרכב לעובדי המדינה של אגף החשב הכללי במשרד האוצר, מתעלמות, לכאורה, הנתבעות מהעבר הביטוחי של המבוטחים לצורך חישוב פרמיית הביטוח בביטוח רכב מקיף וכי פרמיית הביטוח של חברי הקבוצה מגלמת, לפיכך, לכאורה, סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לחברי הקבוצה, דבר המוביל לכך שפרמיית הביטוח הנקבעת להם גבוהה מזו שהיה עליהם לשלם נוכח עברם הביטוחי. בחודש יולי 2019 אישר בית המשפט את בקשת המבקשים להסתלק מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים וכן על מחיקת בקשת האישור. כמו כן נפסקו על-ידי בית המשפט למבקשים ולבא כוחם גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
6. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי בניגוד, כביכול, להוראות פוליסות הביטוח, הראל ביטוח משפה, את מבוטחיה בביטוח בריאות, בגין עדשות, אשר הושטלו במהלך ניתוח לתיקון קטרקט עד גובה עלותה של עדשה רגילה בלבד אף כאשר העדשה שהושתלה הינה עדשת פרימיום. בחודש יולי 2019 אישר בית המשפט את בקשת המבקשת להסתלק מבקשת האישור ומהתובענה והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת וכן על מחיקת בקשת האישור. כמו כן נפסקו על-ידי בית המשפט למבקשת ולבא כוחה גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.
7. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מפצה מבוטחים, שעברו ניתוח בבית חולים ציבורי בסכום השווה ל- 25% בלבד משכר מנתח הסכם של הראל ביטוח בעוד שלפי הוראות הפוליסה, עליה לפצותם, לכאורה, בסכום השווה ל- 50% משכר מנתח הסכם בגין הניתוח הרלבנטי. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, פועלת ברשלנות, בחוסר תום לב והטעיה ומפרה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. בחודש אוגוסט 2019 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)**

8. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה, כביכול, את הוראות כתב השירות "מרכז פרטי לאבחון רפואי מהיר" ואינה עומדת במועדים הקבועים בו, במקרים בהם מבוטחיה נדרשים לעבור בדיקות שאינן מבוצעות על-ידי ספק השירות. זאת, כביכול, על אף שלא קיים חריג ביחס לבדיקות אלו בכתב השירות. בחודש ספטמבר 2019 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את הסתלקות המבקש מבקשת האישור והורה על מחיקת בקשת האישור ועל דחיית תביעתו האישית של המבקש.

9. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכונים נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א - 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה. בחודש מרס 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה. בחודש ספטמבר 2019 דחה בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

ד. התקשרויות עם צדדים קשורים

1. התקשרויות בהסכם העסקה עם נכדו של בעל השליטה בחברה

בהתאם להוראות תקנה 1ב(א)(4) לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות"), ביום 27 במאי 2019 וביום 30 במאי 2019, אישרו ועדת התגמול של החברה וכן דירקטוריון החברה, בהתאמה, התקשרויות בין החברה הבת - הראל פיננסים לבין מר עידן טמיר, נכדו של מר יאיר המבורגר שהינו מבעלי השליטה בחברה ומכהן כיו"ר דירקטוריון החברה. במסגרת ההתקשרויות כאמור, מר טמיר יועסק בתפקיד אנליסט בהראל פיננסים.

במסגרת העסקתו בהראל פיננסים, מר טמיר יהיה זכאי למשכורת חודשית בסך של 8,500 ש"ח בתוספת החזר עבור נסיעות ותנאים סוציאליים נוספים כמקובל לעובדים בדרג זה בקבוצת הראל.

במסגרת אישור ההתקשרויות אישרו ועדת התגמול והדירקטוריון כי ההתקשרויות עומדות בהוראות תקנה 1ב(א)(4) לתקנות ההקלות שכן השכר החודשי המשולם למר טמיר, אינו עולה על השכר החודשי הממוצע במשק, והוא סביר בהתחשב בהיקף ההעסקה, באופי התפקיד ובכישורי מר טמיר לביצוע התפקיד.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר ביטוח בנושא "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" (להלן: "חוזר סולבנסי"), העוסק בהוראות ליישום משטר כושר הפירעון הכלכלי של חברת ביטוח. בחוזר נקבע כי, בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024, יחולו ההוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון באופן הדרגתי, כך שיחס ההון הקיים לכושר פירעון מסך ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) ליום 31 בדצמבר 2018 לא יפחת מ-70% ויחס הון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2024 ואילך, לא יפחת מ-100%.

ביום 3 בדצמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות הביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (להלן: "חוזר הגילוי"). בהתאם לחוזר הגילוי ותיקוניו, על חברות הביטוח לכלול בדוח השנתי והרבעוני שלהן, ובמועדים שייקבעו גם באתר האינטרנט שלהן, דוח אודות יחס כושר פירעון בהתאם לנספח לחוזר הגילוי.

בחודש נובמבר 2018 קיבלה הראל ביטוח את אישור הממונה על הביקורת שבוצעה על ידי רואה החשבון המבקר בהתאם להנחיות הממונה כאמור. כפועל יוצא מכך ועל רקע ביטול תקנות ההון הישנות, החל מחודש דצמבר 2018 דרישות ההון החדשות בדבר משטר כושר פירעון כלכלי הן דרישות ההון היחידות המחייבות את הראל ביטוח על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

ביום 15 ביולי 2019 פרסמה הראל ביטוח בהתאם להוראות הממונה את דוח יחס כושר פירעון כלכלי (להלן: "דוח יחס ההון") בגין נתוני 31 בדצמבר 2018 באתר האינטרנט שלה (כתובת האתר: <https://www.harel-group.co.il/about/harel-group/harel/investor-relations/Pages/repayment-ability.aspx>). בהתאם לדוח, לחברה יש עודף הון גם ללא התחשבות בהוראות המעבר.

החשוב שערכה הראל ביטוח בגין נתוני 31 בדצמבר 2018, נבדק בהתאם לתקן בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. תקן זה רלבנטי לביקורת חישוב הסולבנסי ואינו מהווה חלק מתקני הביקורת החלים על דוחות כספיים. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, הודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, לדוגמא ירידת הריבית בתקופת הדוח, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מההנחות במידע. בדוח המיוחד של רואי החשבון המבקרים, מופנית תשומת לב לאמור בדוח יחס כושר פירעון בדבר אי הוודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתן על יחס כושר הפירעון.

בהתאם להוראות הממונה, החברה נדרשת לפרסם את דוח יחס כושר הפירעון שלה ליום 30 ביוני 2019 עד ליום 31 בדצמבר 2019. נכון למועד פרסום דוח זה, החברה טרם השלימה את תהליך חישוב יחס כושר הפירעון שלה עבור נתוני 30 ביוני 2019.

2. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססה, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.

3. חברות מאוחדות המנהלות קרנות נאמנות ותיקי השקעות מחויבות בהון מזערי בהתאם להנחיות הרשות לניירות ערך. החברות פועלות באופן שוטף לעמידה בדרישה זאת. נכון ליום 30 בספטמבר 2019, עומדות החברות המאוחדות בדרישות אלו.

4. ביום 29 באפריל 2019 אישר דירקטוריון הראל ביטוח חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 125 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2018, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2018, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של הראל ביטוח, בהתאם למדיניות ניהול ההון של הראל ביטוח ובהתחשב בהוראות סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 15 במאי 2019.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

ביטוח חיים

בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון המשמש לבחינת נאותות העתודות, הגדילה הראל ביטוח בתקופת הדוח וברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-293 וכ-179 מיליוני ש"ח, בהתאמה, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכומים האמורים.

בתקופה המקבילה אשתקד בשל עליה של עקום הריבית חסרת הסיכון הקטינה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-51 מיליוני ש"ח והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. ברבעון השלישי אשתקד בשל ירידה של עקום הריבית חסרת הסיכון הגדילה הראל ביטוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ-1 מיליוני ש"ח והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

בריאות

בשל ירידה של עקום הריבית, הגדילה הראל ביטוח בתקופת הדוח וברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח בריאות בענף סיעוד פרט בסך של כ-650 מיליוני ש"ח, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור. כמו כן, בשל הירידה של עקום הריבית הגדילה הראל ביטוח בתקופת הדוח את עתודת תביעות בתשלום בענפי סיעוד פרט וקבוצתי בסך של כ-13 מיליוני ש"ח, והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

ביטוח כללי

החל מיום 31 בדצמבר 2015 בוחנת הראל ביטוח את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטים בבאור 23 לדוחות השנתיים.

בשל ירידה של עקום הריבית ובהתחשב בפער בין השווי ההוגן והערך בספרים של הנכסים הלא סחירים הגדילה הראל ביטוח בתקופת הדוח וברבעון השלישי של שנת 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח כללי בסך של כ-157 מיליוני ש"ח וכ-94 מיליוני ש"ח, בהתאמה והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכומים האמורים (בתקופת הדוח כ-56 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וכ-101 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים; ברבעון השלישי של שנת 2019, כ-38 מיליוני ש"ח בענף רכב חובה וכ-56 מיליוני ש"ח בענפי חבויות ואחרים).

ההשפעה על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 דצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
59	(1)	(179)	51	(293)
-	-	(650)	-	(663)
-	-	(94)	-	(157)
59	(1)	(923)	51	(1,113)
39	(1)	(607)	34	(732)

קישור (גידול) בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות בחינת נאותות העתודות והשפעות הריבית - ביטוח חיים

גידול בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות השפעות הריבית - ביטוח בריאות

גידול בהתחייבויות הביטוחיות בעקבות השפעות הריבית - ביטוח כללי

סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לפני מס

סך הכל השפעות הריבית על הרווח והרווח הכולל לאחר מס

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)**2. חוזר בעניין עדכון לוחות התמורה**

ביום 6 בנובמבר 2019 פורסם על ידי רשות שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן: "הרשות") חוזר ביטוח 10-1-2019 שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפיות בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמורה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" (להלן: "החוזר"). לחוזר נלווה נייר עמדה אשר מעדכן את ההנחות הדמוגרפיות העומדות בבסיס הערכות לעניין מקדמי קצבה במועד פרישה בפוליסות ביטוח חיים ובקרנות הפנסיה.

השינויים המרכזיים בחוזר כוללים, בין היתר, הפחתת שיעורי התמורה למבוטח פעיל עד למועד תחילת תשלום קצבה, עדכון שיעורי תמורה החל ממועד תחילת תשלום קצבה ושינוי שיטה ביחס לשיפורים עתידיים בתמורה. החוזר כולל גם לוחות תמורה אשר נערכו ע"י הרשות בהתבסס על ניסיון חברות הביטוח והפנסיה.

בעקבות יישום החוזר הגדילה הראל ביטוח בתקופת הדוח את ההתחייבויות הביטוחיות במגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ- 91 מיליוני ש"ח והקטינה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור ובמגזר בריאות הקטינה הראל ביטוח ברבעון השלישי של 2019 את ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 70 מיליוני ש"ח והגדילה את הרווח לפני מס ואת הרווח הכולל לפני מס בסכום האמור.

3. לעניין אשרור דירוג מעלות לחברה הבת הראל ביטוח, ראה באור 4.6.**4. הארכת תשקיף מדף**

ביום 26 בפברואר 2017 פורסם על ידי הראל הנפקות תשקיף מדף, הנושא תאריך 27 בפברואר 2017. ביום 12 בפברואר 2019, קיבלה הראל הנפקות את אישור הרשות לניירות ערך להארכת תוקפו של תשקיף המדף עד ליום 27 בפברואר 2020.

ביום 29 באפריל 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-129 מיליוני ש"ח (0.6 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה ליום 31 בדצמבר 2018. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 20 במאי 2019.

ביום 14 ביולי 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה ליום 31 במרס 2019. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 30 ביולי 2019.

7. מענק בגין שנת 2018 לנושאי משרה בכירים אחרים

בחודש אפריל 2019, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת התגמול של החברה, מענקים לנושאי המשרה בחברה ולבעלי התפקיד הנכללים בתוכנית התגמול. המענקים חושבו על בסיס נתונים בפועל וכן על בסיס אומדנים, המתאימים בעיקר לנתונים השוואתיים לתוצאות הפעילות של חברות ביטוח אחרות הנכללות בקבוצת ההשוואה.

8. לעניין אישור דירקטוריון הראל ביטוח על חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-125 מיליוני ש"ח, ראה באור 8.**9. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרה טז') באמצעות הראל הנפקות, ראה באור 4.6.****10. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ג') של הראל הנפקות, ראה באור 4.6.**

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

11. יישום המלצות ועדת וינוגרד

בחודש יוני 2014 מונתה ועדה בין משרדית בראשות השופט (בדימוס) ד"ר אליהו וינוגרד לבחינת תיקון טבלאות תוחלת חיים ושיעור הריבית המשמשת לצורך היותן גמלאות על פי תקנות הביטוח הלאומי (היותן) התשל"ח 1978 (להלן: "תקנות ההיותן" ו-"הוועדה"). בחודש יוני 2016 פורסם תיקון לתקנות (להלן: "התיקון") הכולל, בין היתר, עדכון של לוחות התמותה ושל שיעורי ההיותן לצורך חישוב הקצבאות האמורות.

תקנות ההיותן מסדירות, בין היתר, את ריבית ההיותן המשמשת לחישוב תביעות שיבוב אותן מגיש המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") כלפי צדדים שלישיים, בהתאם לזכות המוקנית לו על פי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "החוק") במקרים בהם האירוע משמש עילה לחיוב הצד שלישי לפי פקודת הנזיקין או לפי חוק הפל"ד.

בהתאם לתיקון, יעמוד שיעור הריבית לצורך היותן קיצבה שנתית על 2% במקום 3% שהיו קבועים בתקנות ההיותן ערב תיקון. כמו כן, קובע התיקון כי לוחות התמותה ושיעורי היותן הקצבאות יעודכנו שוב ב-1 בינואר 2020 ובכל ארבע שנים לאחר מועד זה. בעקבות התיקון ועד לרבעון השני של שנת 2019 שיעורי ההיותן ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות הינם כדלקמן: בגין תשלומים עד חודש דצמבר 2019 - 2% (בהתאם להמלצת הוועדה), בגין תשלומים בתקופה החל מחודש ינואר 2020 עד חודש דצמבר 2023 - 1% (הממוצע המסתמך לשנים 2016-2019 הינו פחות מ-1% והירידה בריבית ההיותן מוגבלת כאמור ב-1%), ובגין תשלומים בתקופה החל מחודש ינואר 2024 - 2% (בהתאם למגמה של עליה בריביות ובכפוף לכך כי העליה בריבית ההיותן מוגבלת כאמור ב-1%).

על פי בקשת בית המשפט העליון, בחודש אפריל 2018 הוקמה ועדה בין משרדית בראשות מר ארז קמיניץ, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט אזרחי) לבחינת סוגיית ההיותן בפיצוי הנזיקין על כל השלכותיה (להלן: "ועדת קמיניץ"). בחודש יוני 2019 פורסמו מסקנותיה הסופיות של ועדת קמיניץ, במסגרתן נקבע, בין היתר, שיעור היותן אחיד של 3% (התשובה הניתנת באפיקי השקעה בסיכון נמוך), וכן נקבעה "רצועת ניד" של $\pm 1\%$ עם שיעור ההיותן האחיד 3% באמצעה. חריגה מרצועת הניד תפעיל עדכון כמעט אוטומטי של ריבית ההיותן.

ביום 24 ביוני 2019 התקיים דיון בבית המשפט העליון במסגרתו הציע בית המשפט כי (1) ריבית ההיותן לפי תקנות המל"ל תעמוד על 3%; (2) יותקנו תקנות על-ידי שר האוצר לפיהן המל"ל יקבל מהמבטחים סכום קבוע, אשר מביא בחשבון ריבית היותן של 3%; (3) עד לתיקון תקנות ההיותן של המל"ל, חברות הביטוח החברות באיגוד נכוונות לקבל עליהן את הצעת בית המשפט, לפיה גמלאות המל"ל ינוכו מן הפיצויים שהן ישלמו לניזוקים לפי שיעור הריבית המשמש להיותן הפיצויים, קרי - 3%, וזאת לעניין תביעות שטרם ניתן בהן פסק דין וכל עוד ריבית ההיותן לפי תקנות המל"ל עומדת על 2%.

ביום 8 באוגוסט 2019, התקבלה החלטת בית המשפט העליון ביחס לריבית ההיותן של הפיצויים בנזקי גוף בנזיקין לפיה שיעור ההיותן האמור ימשיך לעמוד על 3% וזאת עד להכרעה אחרת של המחוקק ואלא אם יוכח צורך בשינויים בהתאם למנגנון אשר הוצע לשם כך בדוח ועדת קמיניץ כדלעיל. בעקבות ההחלטה נרשם בתקופת הדוח קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-260 מיליוני ש"ח בשייר לפני מס (מתוכן בענף רכב חובה סך של כ-158 מיליוני ש"ח בשייר ובענף חבויות אחרות סך של כ-102 מיליוני ש"ח בשייר).

ביום 18 באוגוסט 2019 הוגשה בקשה על ידי התובע להארכת המועד להגשת עתירה לדיון נוסף בסוגיה.

12. שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל

ביום 29 באוגוסט 2019 אישרו הדירקטוריונים של החברה ושל הראל ביטוח (וכן בסמוך לכך אישר הדירקטוריון של הראל פנסיה וגמל) את העברת הזכויות של הראל ביטוח בתיקי הלקוחות והמוניטין של פעילות הגמל, להראל פנסיה וגמל, ומייד לאחר מכן העברת מלוא החזקותיה של הראל ביטוח בהראל פנסיה וגמל לחברה (להלן בפסקה זו: "השינוי המבני"). העברת ההחזקות כאמור לחברה במסגרת השינוי המבני, תסופל כדיבידנד בעין מאת הראל ביטוח לחברה, מתוך רווחים ראויים לחלוקה. השינוי המבני עתיד להתבצע בהתאם להוראות סעיף 104א ו-104ג לפקודת מס הכנסה, בכפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים, לרבות אישור רשות המסים. בכפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים, כאמור לעיל, השינוי המבני כאמור צפוי להכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2020.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

13. עדכון מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה

ביום 11 ביולי 2019 פרסם הממונה חוזר שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" (להלן: "החוזר"), המעדכן ומבטל את חוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" וחוזר "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים- תיקון" (להלן: "חוזר מדיניות תגמול"), ומשלם בחוזר המאוחד, בהתאם לאסדרה רלוונטית שהתגבשה בתחום ובכלל זה בהתאם להוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016, לתיקון הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ובתקנות לפיו, והוראות המפקח על הבנקים שעודכנו על רקע זה.

בהמשך לפרסום החוזר, ביום 25 באוגוסט 2019 וביום 29 באוגוסט 2019 אישרו ועדת התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה ודירקטוריון הראל ביטוח, בהתאמה, את עדכון מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים בקבוצת הראל.

מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים חלה גם על חלק מנושאי המשרה בחברה אשר מכהנים גם כנושאי משרה בהראל ביטוח.

במדיניות שאושרה עודכנו, בין היתר, הנושאים הבאים:

(א) צומצמה רשימת בעלי התפקידים הכפופים למדיניות התגמול, בהתאם להוראות החוזר.

(ב) נקבע כי שינוי לא מהותי בתנאי התגמול של נושא משרה שכפוף למנכ"ל, לא יצריך אישור דירקטוריון או ועדת תגמול וניתן יהיה להסתפק באישורו של המנכ"ל, ככל שהשינוי עולה בקנה אחד עם מדיניות התגמול.

(ג) בוטלה החובה לקביעת יחס ההכפלה בתגמול היו"ר ונקבע שתגמול יושב ראש הדירקטוריון יקבע בהתחשב בתגמול דירקטור חיצוני ובשיעור המשרה של היו"ר, ובשיקולים נוספים המפורטים במדיניות.

(ד) קריטריונים לקביעה של רכיב משתנה - נקבע כי ניתן יהיה להעניק לבעל תפקיד מרכזי רכיב משתנה על פי שיקול דעת, בהתחשב בטיב עבודתו ותרומתו, ובלבד שסכומו של מרכיב זה לא יעלה על שלוש משכורות חודשיות בשנה. כמו כן, הוחרגו פונקציות הבקרה מההוראה למדידת הרכיב המשתנה באמצעות משתנים פיננסיים, משתני שוק ומשתנים חשבונאיים.

(ה) דחיה - בהתאם להוראות החוזר, נקבע כי הראל ביטוח לא תדחה ולא תפרוס תשלום של רכיב משתנה שהוענק לבעל תפקיד מרכזי בשנה קלנדרית מסוימת, ובלבד שסך התגמול בגין שנה זו אינו עולה על התקרה לתשלום (כהגדרתה בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]) וסך הרכיב המשתנה אינו עולה על 40% מהרכיב הקבוע באותה שנה.

(ו) נקבע כי הראל ביטוח תהא רשאית להעניק מענק חתימה בעד שנת עבודתו הראשונה של בעל התפקיד בגוף המוסדי, וזאת כתגמול משתנה שאינו מותנה ביצועים.

(ז) נקבע כי הראל ביטוח תהיה רשאית להעניק תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים גם כמענק שימור, לעובד שהוגדר במדיניות התגמול כ"עובד מפתח" שאינו "נושא משרה" כהגדרתו בחוק החברות.

(ח) מענקי פרישה - בהתאם לחוזר, נמחקה ההוראה במדיניות הדורשת כי מענקי פרישה יותנו בביצועים בפועל, וכן נקבעה הקלה המאפשרת שלא לדחות ולפרוס מענק פרישה (אם צריך יהיה לפרוס אותו, לפי הוראות החוזר והמדיניות), ככל שסך מענק הפרישה אינו עולה על שלוש משכורות.

14. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים חלה על נושאי משרה ודירקטורים בחברה ובחברות הבנות של החברה המכהנים כיום וכן שיכהנו בחברה ו/או בחברות הבנות מעת לעת (לרבות נושאי משרה בחברה או בחברות הנחשבים לבעלי שליטה או קרוביהם וכן לרבות נושאי משרה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי השיפוי להם).

ביום 25 באוגוסט 2019 וביום 29 באוגוסט 2019 אישרו ועדת התגמול של החברה וכן דירקטוריון החברה, בהתאמה, בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה, את חידוש פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה החל מיום 1 באוקטובר 2019, למשך שנה, כך שסכום הביטוח יעמוד על 220 מיליוני דולר ארה"ב וסכום הפרמיה לא יעלה על 1 מיליוני דולר ארה"ב.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

15. הנפקת אגרות חוב על ידי חברה נכדה של החברה

ביום 5 באוגוסט 2019 הנפיקה הראל פיקדון סחיר בע"מ שהינה חברה נכדה בבעלות מלאה של החברה אגרות חוב סדרה א' בסך של כ-810 מיליוני ש"ח באמצעות תשקיף (להלן: "אגרות החוב"). אגרות החוב, אשר דורגו בדירוג ראשוני Aaa ע"י חברת מדרוג, אינן צמודות למדד ונושאות ריבית בנק ישראל בתוספת 0.24%, יעמדו לפירעון בתשלום אחד, ביום 5 באוגוסט 2024. כבטוחה לאגרות החוב, מוחזקת תמורת ההנפקה בחשבונות משועבדים בפיקדונות בבנקים בישראל, בהתאם לתנאי התשקיף. כחלק מתנאי אגרות החוב, רשאים מחזיקי אגרות החוב לבצע מכירה כפויה של אגרות החוב להראל פיקדון סחיר בע"מ, בהודעה מוקדמת ובתשלום עמלת המרה, כמצוין בשטר הנאמנות. ביום 12 בספטמבר 2019 בוצעה הרחבת סדרה לאגרות החוב בסך של כ-429 מיליוני ש"ח ולאחר תאריך הדוח, ביום 7 בנובמבר 2019 בוצעה הרחבת סדרה נוספת לאגרות החוב בסך של כ-110 מיליוני ש"ח.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. המשך ירידת עקום הריבית

לאחר תקופת הדוח ועד בסמוך למועד פרסומו, נמשכה הירידה של עקום הריבית דבר העשוי לגרום לגידול נוסף בהתחייבויות הביטוחיות. מנגד, המשך ירידה של עקום הריבית עשוי להשפיע לחיוב על שוויים של הנכסים הפיננסיים של החברה באופן שעשוי להפחית את ההשפעה האמורה לעיל. יש לציין כי המידע המתואר לעיל אינו מהווה הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות הצפויות של החברה. מידע זה הינו חלקי בלבד ואינו כולל מרכיבים אחרים של רווחים או הפסדים מהשקעות והשפעות נוספות.

2. הטמעת האסטרטגיה ושינוי מבני בהראל ביטוח

בשנים האחרונות יושמה באופן מוצלח התוכנית האסטרטגית של החברה, המבוססת על פיתוח יכולות הדיגיטל של החברה תוך ניתוח הדאטה הקיימת בחברה, באופן שהחברה הטמיעה בכל תחומי פעילותה כלים ותהליכים דיגיטליים מתקדמים, מתוך ראייה של צורכי הלקוח. לאור השינויים במאפייני הצריכה של הלקוחות, הפעילות ברשתות החברתיות והאופן שבו הלקוחות מתקשרים וצורכים מידע, קיימה החברה תהליך אסטרטגי, במסגרתו הוחלט על ביצוע קפיצת מדרגה נוספת, המהווה המשך טבעי ליכולות שפותחו על ידי החברה, שעיקרה התמקדות בלקוחות השונים, צרכיהם ומאפייניהם, בכל המגעים של הלקוח עם החברה ועם סוכני החברה: פיתוח מוצרים מותאמים לצרכים הספציפיים של לקוחות ספציפיים וחיזוק הקשר עם הלקוח ומתן שירות מותאם לצרכיו, וזאת בדגש על תהליכים טכנולוגיים מתקדמים.

כחלק מהטמעת האסטרטגיה כאמור, ביום 30 באוקטובר 2019 אישר דירקטוריון הראל ביטוח, שינוי מבני בהראל ביטוח.

3. לעניין הרחבת אג"ח סדרה א' על ידי חברה נכדה של החברה ראה באור 9(15).

4. הקמת חברת המצפן והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ"

בתקופת הדוח התקשרה החברה עם "אלון המצפן שותפות מוגבלת" (להלן: "שותפות אלון") בהסכם להקמת חברת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (להלן: "המצפן"). חלקה של החברה בהמצפן הינו 80% מהון המניות המונפק והנפרע ושותפות אלון תחזיק את יתרת 20% מהונה המונפק והנפרע. חברת המצפן הוקמה במטרה לפעול בתחום המימון לעסקים קטנים או בינוניים, לרבות הענקת הלוואות מזנין לעסקים קטנים או בינוניים.

לאחר תקופת הדוח התקשרה החברה עם מנכ"ל החברה, מר מישל סיבוני, בהסכם, לפיו מכרה החברה למר מישל סיבוני מניות בהמצפן המהוות 10% מהונה המונפק והנפרע של המצפן, על הזכויות והחובות הנלוות להן בהתאם להוראות הסכם המייסדים שנחתם בין בעלי המניות בהמצפן, כפי שתוקן בעקבות כניסתו של מר מישל סיבוני כבעל מניות בהמצפן. לאחר המכירה כאמור מחזיקה החברה 70% מהונה המונפק והנפרע של המצפן. מכיוון שהמצפן טרם החלה את פעילותה והיא נעדרת, למועד חתימת ההסכם כאמור, כל פעילות עסקית, וטרם הועמד לה ההון העצמי בגין המניות הנמכרות, התבצעה השקעתו של מר מישל סיבוני בהמצפן על פי שווי ההון העצמי של המצפן. בהתאם לחוות דעת כלכלית שקבלה החברה, השקעתו של מר מישל סיבוני בהמצפן לפי שווי ההון העצמי אינה מהווה הטבה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

4. הקמת חברת המצפן והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ" (המשך)

במסגרת ההתקשרות כאמור, נחתם הסכם מייסדים חדש בין כל בעלי המניות של המצפן, אשר במסגרתו נוסף מר מישל סיבוני כבעל מניות נוסף בהמצפן וקיבל זכויות וחובות של בעל מניות מיעוט בהמצפן, בדומה לתנאים להם זכאית שותפות אלו.

במסגרת זו מר מישל סיבוני זכאי לזכויות סירוב והצטרפות, במקרה של מכירת מניות המצפן על ידי החברה (לאחר ארבע שנים ראשונות שבהן אף אחד מבין בעלי המניות לא יהא רשאי למכור את מניותיו בהמצפן), זכות למנות דירקטור בהמצפן וכן ניתנה למר מישל סיבוני אופציית PUT למכירת מניותיו בהמצפן להחברה, ובמקביל לחברה ניתנה אופציית CALL לרכישת מניותיו מר מישל סיבוני בהמצפן, בדומה לאופציות שניתנו לשותפות אלו, אשר תהיינה ניתנות למימוש בתקופות ובתנאים המפורטים בהסכמים.

במקביל, יתמנה מר מישל סיבוני ליו"ר הדירקטוריון של המצפן, מבלי שיהא זכאי לתמורה נוספת כלשהי בגין הכהונה כאמור.

כן סיכמו הצדדים במסגרת הסכם המייסדים מנגנון לפיו תממן המצפן את פעילותה, לפיו התחייבו הצדדים להזרים בשלב הראשון להמצפן 40 מיליוני ש"ח בדרך של העמדת הלוואות בעלים, כל אחד כפי חלקו בהמצפן. חלקו של מר מישל סיבוני בהלוואות בעלים זו, הינו בסך של 4 מיליוני ש"ח. שותפות אלו ומר מישל סיבוני יהיו זכאים לקבל מהחברה לצורך העמדת הלוואות הבעלים, כאמור לעיל, הלוואות Non Recourse בסך 5.4 מיליוני ש"ח לשותפות אלו ו- 2.7 מיליוני ש"ח למר מישל סיבוני, כאשר ההלוואה ששותפות אלו תקבל מאת החברה תישא ריבית שנתית של 1.8% ואילו ההלוואה שמר מישל סיבוני יקבל מאת החברה תישא ריבית שנתית של 3.8%.

בנוסף, היה ודירקטוריון המצפן יקבע כי נדרש להגדיל את ההון העצמי של המצפן מעבר לאמור לעיל, לשם הרחבת פעילותה העסקית של המצפן, יעמידו בעלי המניות של המצפן את ההון הנדרש כאמור, כאשר החברה תעמיד לשותפות אלו ולמר מישל סיבוני את חלקם היחסי בסכומים שיידרשו כאמור, כהלוואות Non Recourse נוספות, וזאת כך שההון העצמי של המצפן יעמוד בדרישות ההון לשם העמדת תיק אשראי על ידי המצפן בסכומים הקבועים בהסכם המייסדים החדש. ההלוואות הנוספות תישאנה ריבית שנתית של 1.8% כאשר מדובר בהלוואות לשם העמדת תיק אשראי על ידי המצפן בסכומים הקבועים בהסכם המייסדים החדש, וכאשר מדובר בהלוואות לשם העמדת תיק אשראי על ידי המצפן מעבר לסכומים כאמור, הריבית תקבע על ידי החברה בהתאם להערכה כלכלית חיצונית שתזמן באותה עת, אם וכאשר, על ידי החברה.

בהסכם המייסדים נקבעו גם הוראות לגבי העמדת מימון נוסף להמצפן, לפיהן במקרה שדירקטוריון המצפן יחליט כי המימון הנוסף יגויס מהמייסדים, הם יעמידו את חלקם פרו-ראטה ביחס להחזקותיהם בהמצפן, ובמקרה ויימנע מי מהמייסדים מלהעמיד את חלקו, יהיו המייסדים האחרים רשאים להעמיד את חלקו במקומו, ולדלל את החזקותיו בהמצפן לפי שווי חברה של 90% מהערכת השווי של המצפן באותה העת. זאת, בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם המייסדים לעניין זה.

כל הלוואות ה-Non Recourse תיפרענה מתוך דיבידנדים ותשלומים נוספים להם יהיו זכאים שותפות אלו ומר מישל סיבוני מאת המצפן או מתוך תמורת מכירת מניותיהם בהמצפן. בנוסף, להבטחת החזר ההלוואות, תשועבדנה מלוא מניותיהם של שותפות אלו ומר מישל סיבוני בהמצפן, בשעבוד ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך השעבוד, וכן על הפירות והזכויות, אשר יגיעו מכוח מניות אלו.

על פי חוות דעת כלכלית חיצונית שקיבלה החברה, הלוואות ה-Non Recourse בריבית של 3.8% שקיבל מר מישל סיבוני מהווה הטבה אל מול הלוואה רגילה בשיעור דומה ללא מרכיב ה-Non Recourse. שוויה של ההטבה למר מישל סיבוני מצוי בטווח שבין (3,959) ש"ח לבין 249,480 ש"ח. החברה העריכה את שווי ההטבה בכ-180 אלפי ש"ח. מר מישל סיבוני יישא בעלותה של הטבה זו, באופן שמלוא עלותה תופחת מעלות שכרו הכוללת של מר מישל סיבוני.

ההתקשרות כאמור אושרה על ידי ועדת הביקורת, ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, וכן על ידי האסיפה הכללית של החברה, אשר התקיימה ביום 31 באוקטובר 2019.

5. אישור עקרוני להגשת בקשה לפרסום תשקיף מדף של הראל הנפקות

דירקטוריון הראל הנפקות אישר הגשת הודעה לרשות ניירות ערך על כוונת הראל הנפקות להגיש בקשת היתר לפרסום תשקיף מדף על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019, כחלק מתהליך פרסומו של תשקיף מדף חדש להראל הנפקות, אשר מכוחו תוכל הראל הנפקות להנפיק ניירות ערך שונים בקשר עם צרכי ההון של הראל ביטוח ואשר הראל ביטוח תהיה ערבה לפירעונם של ניירות הערך (ככל שנדרש) ואשר תמורתם מופקדת בהראל ביטוח, לשימושה על פי שיקוליה ועל אחריותה.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח (המשך)

5. אישור עקרוני להנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב של הראל הנפקות

ביום 13 בנובמבר 2019 דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטוריון הראל ביטוח, אישרו באופן עקרוני ביצוע הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב חדשות של הראל הנפקות אשר תמורתה תוכר כמכשיר הון רובד 2 של הראל ביטוח. היקף ההנפקה, תנאי אגרות החוב וכן הריבית ו/או ההצמדה שיישאו, אם וככל שיישאו, יהיו כפי שייקבע בדוח הצעת המדף על פיו יונפקו אגרות החוב, אם וככל שיונפקו.

ביום 13 בנובמבר 2019 קבעה מעלות דירוג 'ilAA' להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב (סדרה יז'), בהיקף של עד 500 מיליוני ש"ח.

6. גיוס חוב לחברה

בהמשך להחלטת דירקטוריון החברה מיום 29 באוגוסט 2019 בדבר גיוס חוב לחברה בסך של עד כ-190 מיליוני ש"ח, ביום 25 בנובמבר 2019, נטלה החברה שתי הלוואות מבנק בסך כולל של 190 מיליוני ש"ח: הלוואה אחת בסך של 90 מיליוני ש"ח, נושאת ריבית קבועה של 2.55% לשנה והלוואה שניה בסך של 100 מיליוני ש"ח, נושאת ריבית משתנה של פריים+0.3% לשנה. בגין שתי ההלוואות האמורות, הקרן והריבית משולמים ב-14 תשלומים חצי שנתיים רצופים ושווים החל מיום 25 במאי 2020. במסגרת הסכמי ההלוואות האמורות, התחייבה החברה לעמוד באמות מידה פיננסיות מסוימות כדלקמן: (1) התחייבות שלא לשעבד נכסים מהותיים; (2) אי העברת שליטה בחברות מהותיות; (3) היחס בין החוב הפיננסי נטו להשקעה בחברות מוחזקות לא יעלה על 0.35; (4) היחס בין החוב הפיננסי נטו להון העצמי לא יעלה על 0.5; (5) שמירה על יתרת מזומנים, השקעות מסוג מק"מ, קרנות שקליות ו/ממשלתיות ואג"ח ממשלתי, בגובה של 100 מיליוני ש"ח; במידה והחברה תרד מהסכום כאמור, היא מתחייבת להפקיד בתוך שבעה ימי עסקים מיום הפרת ההתחייבות האמורה, פיקדונות כספיים שקליים שסכום הקרן שלהם לא יפחת בכל עת מהסכום השווה לסף החלויות השוטפות (קרן וריבית) ל-12 החודשים העוקבים למועד ההפרה. נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.

7. אישור עקרוני להרחבת סדרת אגרות חוב קיימת של הראל הנפקות

ביום 26 בנובמבר 2019 דירקטוריון הראל הנפקות ודירקטוריון הראל ביטוח, אישרו באופן עקרוני ביצוע הנפקה של סדרה נסחרת של הראל הנפקות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, בדרך של הרחבת הסדרה כאמור, על-פי תשקיף מדף של הראל הנפקות הנושא את התאריך 27 בפברואר 2017. תמורת אגרות החוב אשר יונפקו כאמור מיועדת להיות מוכרת כהון רובד 2 של הראל ביטוח. ההנפקה כפופה לקבלת האישורים הנדרשים על פי דין.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

נספחים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)

מסוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
196	10,100	98	-	10,394
-	-	-	12,746	12,746
-	1,195	-	-	1,195
255	1,946	-	-	2,201
451	13,241	98	12,746	26,536

נכסי חוב סחירים (א1)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (א2)

אחרות (א3)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מסוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
230	7,698	135	-	8,063
-	-	-	13,358	13,358
-	981	-	-	981
151	1,794	-	-	1,945
381	10,473	135	13,358	24,347

נכסי חוב סחירים (א1)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (א2)

אחרות (א3)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)

מסוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	זמינים למכירה	מוחזקים לפידיון	הלוואות וחייבים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
210	8,103	117	-	8,430
-	-	-	13,191	13,191
-	1,055	-	-	1,055
129	1,746	-	-	1,875
339	10,904	117	13,191	24,551

נכסי חוב סחירים (א1)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (א2)

אחרות (א3)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ברמת הדוחות המאוחדים של הראל השקעות ראה באור 66 "מכשירים פיננסיים".

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

א1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים			אגרות חוב ממשלתיות
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019	2018	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
3,451	3,175	5,016	3,431	3,204	5,278	
5,024	4,768	4,808	4,999	4,859	5,116	
8,475	7,943	9,824	8,430	8,063	10,394	
			2	1	-	

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

א2. מניות

עלות			הערך בספרים			מניות סחירות
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019	2018	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
714	666	677	788	806	867	מניות שאינן סחירות
203	163	256	267	175	328	
917	829	933	1,055	981	1,195	
			84	69	104	

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

א3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים			השקעות פיננסיות סחירות
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019	2018	2018	2019	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
258	281	452	283	358	470	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
1,152	1,167	1,233	1,592	1,587	1,731	
1,410	1,448	1,685	1,875	1,945	2,201	
			143	139	148	
			505	442	340	

השקעות פיננסיות סחירות

השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

מכשירים נגזרים המוצגים בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, קרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

**נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה עצמה**

ליום 30 בספטמבר 2019

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
בעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה"), ליום 30 בספטמבר 2019 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר סך ההשקעות בהן הסתכם לסך של כ- 752 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2019 ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של כ- 42 מיליוני ש"ח וכ- 15 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות נסקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 38' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין
רואי חשבון

26 בנובמבר 2019

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על המצב הכספי ליום

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2018	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1	1	29
5,414	5,583	5,638
351	350	353
22	22	23
13	12	12
419	439	398
235	36	98
6,455	6,443	6,551
נכסים		
רכוש קבוע		
השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני		
הלוואות לחברות מוחזקות		
נדל"ן להשקעה		
חייבים ויתרות חובה		
השקעות פיננסיות אחרות		
מזומנים ושווי מזומנים		
סך כל הנכסים		
הון		
הון מניות ופרמיה על מניות		
מניות באוצר		
קרנות הון		
עודפים		
סך כל ההון		
התחייבויות		
התחייבויות בגין מסים נדחים		
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו		
זכאים ויתרות זכות		
התחייבויות מסים שוטפים		
התחייבויות פיננסיות		
סך כל ההתחייבויות		
סך כל ההתחייבויות וההון		

אריק פרץ
מנהל הכספיםמישל סיבוני
מנהל כללייאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים : 26 בנובמבר 2019

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח וההפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
16	4	5	12	21
111	27	30	84	89
127	31	35	96	110
17	4	3	13	12
16	3	4	11	11
33	7	7	24	23
562	259	(387)	488	2
656	283	(359)	560	89
22	6	6	17	19
634	277	(365)	543	70

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

סך כל ההכנסות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון

סך כל ההוצאות

חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות

מוחזקות

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

מסים על הכנסה

רווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח הכולל

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2019	2018	2019	2018	2018	2018
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
70	543	(365)	277	634	
8	1	2	1	(1)	
(1)	-	(1)	-	(12)	
387	13	129	23	(80)	
(1)	-	-	-	-	
381	(7)	130	10	(93)	
-	1	-	-	1	
-	1	-	-	1	
381	(6)	130	10	(92)	
451	537	(235)	287	542	

רווח (הפסד) לתקופה

פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה
לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או
יועברו לרווח והפסד

שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה

שינוי נטו, בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים
המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח
רווח והפסד

הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ
חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל של חברות
מוחזקות

מסים על הכנסה המתייחסים לנכסים
פיננסיים זמינים למכירה

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח
הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח
והפסד

מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת

רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח
והפסד, נטו ממס

סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
המיוחס לבעלים של החברה

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)							
359	312	(89)	1	(123)	256	5,247	5,914
יתרה ליום 1 בינואר 2019							
סך הרווח (ההפסד) הכולל							
-	-	-	-	-	-	70	70
רווח לתקופה							
-	435	(64)	-	-	19	(9)	381
סך רווח (הפסד) כולל אחר							
-	435	(64)	-	-	19	61	451
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה							
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון							
-	-	-	-	-	-	(236)	(236)
דיבידנד שחולק							
359	747	(153)	1	(123)	275	5,072	6,129
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019							

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (בלתי מבוקר)							
359	592	(133)	1	(123)	274	5,550	6,471
יתרה ליום 1 ביולי 2019							
סך הרווח (ההפסד) הכולל							
-	-	-	-	-	-	(365)	(365)
הפסד לתקופה							
-	155	(20)	-	-	1	(6)	130
סך רווח (הפסד) כולל אחר							
-	155	(20)	-	-	1	(371)	(235)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה							
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון							
-	-	-	-	-	-	(107)	(107)
דיבידנד שחולק							
359	747	(153)	1	(123)	275	5,072	6,129
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019							

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)												
יתרה ליום 1 בינואר 2018	339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558			
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-	543	543	-	-	-
רווח לתקופה	-	(48)	11	-	-	-	30	1	(6)	-	-	-
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	(48)	11	-	-	-	-	544	537	30	1	(6)
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	(48)	11	-	-	-	-	544	537	30	1	(6)
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
דיבידנד שחולק	-	-	-	-	-	-	-	(107)	(107)	-	-	(107)
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)	-	-	(7)
הנפקה מחדש של מניות באוצר	1	-	-	-	6	-	-	-	7	-	-	7
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018	340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988	256	5,258	5,988

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)								
340	398	(99)	1	(131)	(49)	260	4,982	5,702
יתרה ליום 1 ביולי 2018								
סך הרווח (ההפסד) הכולל								
-	-	-	-	-	-	-	277	277
רווח לתקופה								
-	34	(19)	-	-	-	(4)	(1)	10
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	34	(19)	-	-	-	(4)	276	287
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון								
-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
רכישת מניות באוצר								
-	-	-	-	1	-	-	-	1
הנפקה מחדש של מניות באוצר								
340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018								

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558
-	-	-	-	-	-	-	634	634
-	(168)	40	-	-	-	30	6	(92)
-	(168)	40	-	-	-	30	640	542
-	-	-	-	-	-	-	(214)	(214)
19	-	-	-	9	-	-	-	28
-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)
1	-	-	-	6	-	-	-	7
359	312	(89)	1	(123)	(49)	256	5,247	5,914

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018 (מבוקר)
יתרה ליום 1 בינואר 2018
סך הרווח (ההפסד) הכולל
 רווח לשנה
 סך רווח (הפסד) כולל אחר
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
 דיבידנד שחולק
 מכירת מניות באוצר
 רכישת מניות באוצר
 הנפקה מחדש של מניות באוצר
יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
2018	2018	2019	2018	2019		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
97	43	27	85	78	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(23)	(5)	(7)	(18)	(17)		לפני מיסים על ההכנסה
						מס הכנסה ששולם
74	38	20	67	61		מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
-	-	(1)	-	(5)		תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
-	(1)	-	(1)	-		השקעה בחברות מוחזקות
1	-	1	1	1		השקעה ברכוש קבוע
217	-	-	116	142		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(62)	(64)	80	(79)	35		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
99	12	2	16	(2)		השקעות פיננסיות, נטו
-	-	15	-	15		הלוואות ושטרי הון של חברות מוחזקות שנפרעו (שניתנו)
						פרעון הלוואות ושטרי הון שניתנו לחברות מוחזקות
255	(53)	97	53	186		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
(107)	-	(107)	(107)	(343)		תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(50)	-	-	(40)	(41)		דיבידנד ששולם
(157)	-	(107)	(147)	(384)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
172	(15)	10	(27)	(137)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
63	51	88	63	235		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
235	36	98	36	98		מזומנים ושווי מזומנים לתחילת תקופה
						מזומנים ושווי מזומנים לסוף תקופה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2018	2018	2019	2018	2019
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
634	277	(365)	543	70
נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה				
רווח (הפסד) לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה				
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים				
חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות בשיטת השווי המאזני				
(562)	(259)	387	(488)	(2)
הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה				
2	-	(4)	1	(7)
(1)	-	-	(1)	(1)
(3)	(4)	(3)	(8)	(4)
הוצאות מימון, נטו				
22	6	6	17	19
מסים על הכנסה פחת והפחתות				
-	1	-	-	1
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים				
חייבים ויתרות חובה				
(3)	5	3	(2)	1
זכאים ויתרות זכות				
8	17	3	23	-
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו				
-	-	-	-	1
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
(537)	(234)	392	(458)	8
סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה				
97	43	27	85	78

באור 1 - אופן עריכת הנתונים הכספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה המיוחסים לחברה עצמה

א. כללי

להלן תמצית נתונים כספיים מתוך תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2019 (להלן - "דוחות מאוחדים") המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן - "תמצית מידע כספי נפרד ביניים"), אשר מוצגים בהתאם להוראות תקנה 38ד' (להלן - "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן - "התוספת העשירית") בעניין תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים של התאגיד. יש לקרוא את תמצית מידע כספי נפרד ביניים זה ביחד עם המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר 2018 וביחד עם הדוחות המאוחדים.

ב. הגדרות

- החברה - הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ.
- חברות מאוחדות/חברות בנות - חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
- חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפויות, שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
- תאריך הדוח - תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. אופן עריכת הנתונים הכספיים

המידע הכספי הנפרד נערך בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בבאור 1 לדוחות הכספיים הנפרדים השנתיים של החברה.

באור 2 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

1. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
2. ביום 13 באוגוסט 2019 פרעה הראל פיננסיים, חברה בבעלות מלאה של החברה פירעון חלקי של שטר הון בסך 15 מיליוני ש"ח. הפירעון נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיננסיים.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. ביום 29 באפריל 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-129 מיליוני ש"ח (0.6 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה ליום 31 בדצמבר 2018. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחיש שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 20 במאי 2019.
2. ביום 14 ביולי 2019 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ-107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה ליום 31 במרץ 2019. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחיש שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 30 ביולי 2019.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

3. לעניין שינוי מבנה - הראל פנסיה וגמל, ראה באור 9 בדוחות הכספיים המאוחדים.
4. לעניין עדכון מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים בקבוצה, ראה באור 9 בדוחות הכספיים המאוחדים.
5. לעניין ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, ראה באור 9 בדוחות הכספיים המאוחדים.
6. לעניין הנפקה והרחבת אג"ח סדרה א' על ידי חברה נכדה של החברה, ראה באור 9 בדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 4 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. לעניין שינוי מבני בהראל ביטוח, ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.
2. לעניין הרחבת אג"ח סדרה א' על ידי חברה נכדה של החברה, ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.
3. לעניין הקמת חברת המצפן והתקשרות עם מנכ"ל החברה בעסקת "המצפן - שותפים לדרך בע"מ", ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.
4. לעניין אישור עקרוני להגשת בקשה לפרסום תסקיף מדף, ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.
5. לעניין אישור עקרוני להנפקת סדרה חדשה של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות, ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.
6. לעניין גיוס חוב לחברה, ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.
7. לעניין אישור עקרוני להרחבת סדרה קיימת של אגרות חוב באמצעות הראל הנפקות, ראה באור 10 בדוחות הכספיים המאוחדים.

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 38ג(א):
ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

- א. מר מישל סיבוני – מנכ"ל התאגיד, מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ ויו"ר הדירקטוריון של חברות בנות בקבוצה שהינן גופים מוסדיים.
- ב. מר אריק פרץ – סמנכ"ל הכספים של התאגיד, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור באי.אמ.אי עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ.
- ג. גבי נטלי משען-זכאי – יועצת משפטית של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ד. מר סמי בבקוב – סמנכ"ל בתאגיד ומנהל תחום ההשקעות בקבוצה, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ה. גבי אסנת מנור זיסמן – מבקרת הפנים של התאגיד ושל חברות בקבוצה.
- ו. מר טל קדם – מנכ"ל הראל פיננסיים אחזקות בע"מ.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים אשר חלות עליהם הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את ההוראות האלה:

- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 חוזר מנובמבר 2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים";
- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 חוזר מנובמבר 2010 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (תיקון לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10);
- חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, חוזר מיוני 2009 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי".

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנתיימה ביום 30 ביוני 2019 (להלן - הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית;

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח הרבעוני של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי של שנת 2019 (להלן - הדוחות);
2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
- א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
- ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
- א. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
- ב. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
- ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון שלישי של שנת 2019 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.